

DARBININKAS

LIV NO. 73 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, LAPKRITIS - NOV. 14, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Rusija-JAV Helsinkio pokalbius pradeda lapkričio 17

Washingtonas. — Pirmadienį, lapkričio 14, Helsinky prasideda JAV-Rusijos pasitarimai dėl strateginių ginklų su-tartame lygyje išdalyto. Tai bus pirmoji tų pasitarimų fazė — pačių esminių pasitarimų su-organizavimas: tvarka, numa-tomi svarstyti klausimai, dery-bų vieta (norima keltis kitur, nes Helsinky trūksta tolimos komunikacijos priemonių).

Kai buvo sutarta tas dery-bas pradėti 1968 m. vasarą (jos paskui buvo atšauktos dėl Čekoslovakijos okupacijos), prez. Johnsono administracija buvo nusistačiusi siūsti delega-ciją su pasiūlymais, ką Ameri-ka norėtų svarstyti. Dabar ap-sispręsta su konkrečiais pasiū-lymais neskubėti, bet pirma vesti pasiinformavimo pokal-bius. Tai yra, bus užsimenama apie viską, ką norima ap-tarti, bet ne vienu klausimu nebūna skubama savo pasiūly-mų duoti. Pirmoj vietoj nori-ma sužinoti, ar Maskva būtų

Amerika nemano skubėti su išpareigojančiais pasiūlymais

linkusi svarstyti išpareigoji-mą susilaikyti nuo išdėstymo puolamųjų raketų su keliais atominiais smagaliais, jei ir Amerika prie tokio moratori-umo norėtų prisidėti.

Dėl derybų vedimo taktikos būtų įvairių nuomonių, ši gi paskutiniąjį direktivą, su ku-ria išleidžiama delegacija į pa-sitarimus, esąs gen. štabo pata-rimas po to, kai prieš du mė-

nesius W. Rogers pasikalbėji-muose su Gromyko New Yor-ke patyrė, jog Rusija į dabar prasidedančius pasitarimus žiū-ri tik kaip į parengiamuosius. Naujoji taktika aptariama taip: nebūna vengiama kelti esminių klausimų, bet bus vengiama pasisakyti išpareigojančiai.

Kaip ten bebūtų su derybų taktika, bet faktas tebėra fak-tu, kad abi didžiosios atominės

galybės pirmą kartą pajėgė susitarti tokias derybas pradė-ti nuo strateginių ginklų, ku-rie yra visos jų apsiginklavim-o sistemos nugarkaulis. Tai yra visokios raketos su ato-miniais smagaliais, tokiomis raketomis ginkluoti povandeniniai laivai, tolumojo skridimo bombonešiai ir raketos nuo ra-ketų gintis.

JAV štabo atsargumą pa-štrinęs faktas, jog per tuos dvejus metus, kai vyko dery-bos dėl derybų pradėjimo, So-vietuose didele sparta buvo vys-tomi ir gaminami puolamieji bei apsiginamieji strateginiai ginklai. Teigiama net, kad per tą laiką Rusija pralenkusi A-meriką žemėje išdėstomomis tarpkontinentinėmis raketomis (Rusija dabar turinti 300 dau-giau kaip Amerika), bet Ame-rika vis dar turinti bombone-šių ir povandeniniams laivams ginkluoti raketų mažą persva-rą.

Čilės vyriausybė ir ame-rikiečiai, kurie tvarko Čilės va-rijo pramonę, susitarė geruoju dėl Čilės vyriausybės tenkan-čių pajamų padidinimo — da-bar jos bus trečdaliu didesnės nei ikišiol. Vyriausybė tapo ir bendrovės dalininku bei su-stiprino gamybos kontrolę. Marksistai spaudė už gamybos nacionalizavimą, bet krikščio-nių demokratų vyriausybė ma-no, kad prie to tikslo reikia ei-ti pamažu — parengus savo specialistų ir sukauptus gamy-bai kapitalo.

Veteranų dienos proga vadinamoji tylioji Amerika šie-met labiau negu kitais metais gausiais susirinkimais ir de-monstracijomis skelbė savo lo-jalumą tradicinei Amerikai. Ta pačia proga buvo skelbiamas pritarimas prez. Nixono poli-tikai siekiant Vietnamo karo baigimo. Prez. Nixono iniciaty-va, žymūs Amerikos visuome-nės asmenys lankė visame krašte esančias veteranų ligonines. Pats prez. Nixonas tą garbės pareigą atliko Washingtono a-pylinkėse.

Robert James Hanna, sulau-kęs 89 m. amžiaus, spalio 31 žuvo gaisre, užsidegus jo na-mui Olar, S. C. Tai buvo pas-kutinis gyvas likęs keleivis iš 1912 m. paskendusio Tita-nico laivo.

Užsienio spaudoj

Nulems interesai
“Nėra pagrindo tikėtis, kad Brandtas užmirštų Vokietijos interesus, besistengdamas pa-dėti Anglijai išsijungti į Bend-rąją Rinką. Taipgi aišku, kad Anglijos išsijungimas į Rinką negali atsverti nuostolių, ku-rių Vokietija patirtų atstumda-ma Prancūzija. Perdėtai viltin-gai į reikalą žiūrindami užsienio reikalų ministerijai gal ir atro-do, kad Brandtas draugiškesnis už Kiesingerį, bet ir Brandtas negali pakeisti ūkinio gyven-i-mo faktų. Priklausymas Bend-rąjai Rinkai yra labai naudingas Vokietijos pramonei. Ji ne-gali tos naudos atsikvėpti, ypač kad dalis tos naudos ateina Prancūzijos sąskaita. Todėl aiš-ku, kad joks Vokietijos kanc-leris, norėdamas padėti Angli-jai, negali per daug įskaudinti Prancūzijos”.

London, The Guardian

Delegacijų vadovai JAV-Sovietų pasitarimuose Helsinky: kairėje JAV pirm. G. C. Smith, dešinėje — Sovietų pirm. V. S. Semionovs.

Albanija jaudinasi dėl rusų-kinų derybų

Spėjama priežastis: bijo rusų globos

Viena. — Albanija yra vienintelė komunistų valdoma valstybė Europoje, kuri simta-procentiniai keikia Rusiją ir re-mia Kiniją. Viską: ir Kinijos kompartijos ideologiją ir jos užsienio politiką. Todėl komu-nistų pasauli čia sekanti Vakarų institucijos registruoja kiekvieną Albanijos vyriausy-bės žodį ir bando atspėti, ku-ria kryptimi suka Rusijos-Kini-jos santykiai.

Pažymėtina, kad Albanijoj dar nė vienu žodžiu nebuvo o-ficialiai užsimita, kad vyksta Rusijos-Kinijos derybos, nors tuoj bus mėnuo, kaip tos dery-bos prasidėjo. Šiuo metu bet-gi per Albanijos radiją ir spaudą vėl pradėtas neįprastai piktas Rusijos imperialistinės politikos puolimas, iliustracijai pasirenkant Čekoslovakijos o-kupaciją.

Vakariečių nuomone, prie-žastys gali būti dvi: arba Al-banija prisibijo tų derybų re-zultatų, arba yra Kinijos pa-prašyta populiarinti Rusijos nuodėmes, kad tokiu būdu ji būtų spaudžiama padaryti nu-laidų derybose dėl sienų ištai-symo.

Dauguma linksta manyti, kad teisinga yra pirmoji prie-laida: Albaniją gąsdina Rusi-jos santykių pagerėjimas. Ki-taip nebūtų pasmerktas dabar vėl pradėti smerkti Rusiją už Var-šuvos karinę santarvę ir Čeko-slovakijos okupaciją. Albnijos vyriausybė gerai žino, kad jos teritorija labai svarbi Rusi-jai jos europinės politikos realizavime, nes turėti karinius atramos taškus Albanijoj reikš-tų žymų Rusijos įtakos sustip-rėjimą Viduržemio jūros erdvė-je.

Kai Albanija išvarė rusus 1961 m., Rusija nebeteko Al-banijoje turėtos stiprios povan-deninių laivų bazės, įrengtos uolėtų pakrančių požeminiu-

se bunkeriuose. Atlanto pakto santarvei tada buvo didelis laimėjimas, kurio ji, deja, poli-tiniai nesutvirtino.

Rusijos su Kinija susitaikymo atveju Albanija vėl būtų spaudžiama, dabar jau su Kini-jos pagalba, sugrįžti į Varšuvos pakto santarvę ir sugrąžinti Rusijai jos turėtą bazę. Al-banijai tada tektų pasirinkti vieną iš dviejų galimybių: grįž-ti į Maskvos orbitą ir vėl pra-rasti nepriklausomybę arba vienokia ar kitokia forma glaus-tis po Europos globos spar-nu. Dabar dar toks momentas nėra atėjęs, bet jam pradėta rengtis iš anksto. Manoma, kad šioje byloje, jei ji kada iškil-tų, didelę rolę vaidins Jugo-slavijos vadovybė, su kuria Albanija yra sustiprinusi kon-taktus po Čekoslovakijos oku-pacijos.

Filipinų prezidentas Fernando Marcos balsuoja. Jis vėl perinktas tom pačiom pareigom stambia balsų persvara. Rinkiminė kampanija buvo ilga ir audringa — žuvo net 60 asmenų įvairiose riaušėse.

Grupės valstybių pasiūly-mas, kad kom. Kinija būtų pri-inta į Jungt. Tautos vietoj an-tikomunistinės Kinijos vyriausybės, ši antradienį buvo at-mestas 20-tą kartą. Šį kartą Amerikos delegacija dar nau-dojo senąjį metodą ir vėl laimė-jo. Pagal tą metodą pirma prašoma balsuoti, kad Pekino priėmimas yra svarbus klau-simas, todėl reikalingas dviejų trečdalių visų narių balsų. Kai pasisakoma už tokią daugumą, tuo tarpu dar nėra pavojaus, kad tokia dauguma galėtų at-sirasti.

Taupyimo bankai New Yorko valstijoje praranda in-dėlininkus, nes žmonės savo pinigams eina ieškoti didesnių procentų. New Yorko valstijoj yra 122 taupyimo bankai, ku-rių vadovybės sutartinai pla-nuoja priemones indėliams su-sigrąžinti. Veiksmingiausia priemonė būtų procentų už in-dėlius padidinimas, bet tam reikia valdžios leidimo, kuris lengvai neduodamas. Apskai-čiuota, kad šiemet iš tų bankų taupymo sąskaitų bus ištrauk-ta apie 800 mil. dol.

New Yorke sproginėjo bombos General Motors, Cha-se Manhattan banko ir RCA dahgoraižuose. Padaryta me-džiaginių nuostolių, bet žmo-nių aukų nebuvo. FBI ieško nu-sikaltėlių. Arabų teroristinė or-ganizacija iš Jordano skelbia, kad tai jos darbas — norima atkreipti dėmesį į tai, kad ara-bams nepatinka Amerikos poli-tika žydų-arabų reikalus tvar-kant. Bet galimas dalykas, kad tai darbas tų šaltinių, kurie or-ganizuoja spaudimą tuojau iš-vesti JAV kariuomenę iš Viet-namo.

Vengrija ir V. Vokietija susitarė praplėsti savo prekybi-nių atstovybių teises, leidžiant joms išdavinėti pasus ir vizas. Prieš dvejus metus Vengrija norėjo užmegzti diplomatinius santykius su V. Vokietija, bet tada negavo Maskvos leidimo.

Taiwano aborigenai nori savo valstybės?

Itariama, kad jų vardu kalba Pekinas

Kai Kinijos komunistai už-valdė kraštą 1949 m., Chiang Kai-sheko vyriausybė su dide-liu būriu inteligentų, maždaug dviem milijonais karių ir šiaip nuo karo bėgančių piliečių per-sikėlė į Formozos (Taiwano) sa-lą. Ten jau rado apie 12 mili-jonų taiwaničių, kurių protė-viai prieš tris šimtus metų bu-vo ten atsikėlę iš pietinės Ki-nijos, ieškodami kitokio gyve-nimo ar kitokiais sumetimais. Daug ramybės jie ten neturė-jo, nes Europos ir Azijos kraš-tai nuolat bandė padaryti salą savo kolonija. Japonai buvo paskutiniai jos kolonizatoriai.

Kai J. Tautų gen. asamblėja pereinai savaitę vėl pradėjo svarstyti grupės narių pasiūly-mą išmesti iš narių Taiwano vyriausybę, o priimti Pekino, spauda netikėtai gavo J. Tau-tų nariams skirtą atsisaukimą dėl Taiwano ateities. Duoda-mas ir adresas vieno asmens, kurs esąs įgaliotas kalbėti tu 12 milijonų taiwaničių vardu. Teigiama, kad Amerikoje esąs ir komitetas nepriklausomai Taiwano respublikai steigti.

Pirmiausia, skundžiamas Chiang Kai-shekas, kad Taiwa-ne sukūręs policinį režimą ir skriaudžias senuosius gyvento-jus, nes jiems neduodąs balso salos gyvenimo tvarkyme. Vis-ką, esą, pasigrobė tie, kurie at-vyko 1949 m. iš Kinijos. Nors taiwaničiai sudarą 85 proc. sa-los gyventojų, tačiau salos rei-kalus tvarkančiuose organuo-se turį tik pusantro procento reprezentacijos. Ir tų orga-nų sudėtis tebesanti ta pati, kuri dar Kinijoje buvusi suda-ryta 1948-49 m. Teigiama net, kad Chiang Kai-sheko režimas esąs pažeidęs Taiwane kiekvie-ną Žmogaus Teisių deklaraci-jos nuostatą.

Kodėl ikišiol tylėta? Pasitei-sinimas toks: nebuvę galima prasilaužti pro valdžios padary-

tas užtvaras, skriandias Taiwa-ną nuo pasaulio. Šitas pasitei-sinimas ir sukėlė įtarimą, kad tos istorijos rašytojai yra ne taiwaničiai, bet kad jų 'skriaudomis' yra pradėjęs kas kitas rūpintis. Tas kas nors kitas gali būti tik Pekinas.

Kaip kalba pradedama? Anot atsisaukimo, Kinija negalinti būti Jungt. Tautos jokia problema, nes yra tik viena Kini-ja, komunistinė Kinija Azijos kontinente. Tikroji problema esąs Taiwanas, po karo atskir-tas nuo Japonijos, bet kurio teisinė padėtis ikišiol neišsprę-ta. Taiwanas nesąs nė Kinija, nė laisvas, taiwaničiai nenor-į būti Kinijos dalis. Dabar Taiwanas, anot atsisaukimo, esąs Chiang Kai-sheko nacio-nalistų valdoma kolonija.

Ko reikalaujama? Jungt. Tau-tos raginamos pripažinti Taiwa-no gyventojams apsisprendimo teisę ir suteikti sąlygas ta tei-se pasinaudoti: praveisti rinki-mus J. Tautų kontrolėje ir ap-saugoje, ir perduoti valdžią rinkimus laimėjusiems taiwa-niečiams. Kai valdžia būsianti jiems atiduota, busi gerai ne tik jiems, bet ir visam pasaui, nes dingsią visi ginčai vė-dinamu Kinijos atstovavimo J. Tautose klausimu. Įkūrus lais-vą ir nepriklausomą Taiwano valstybę, liks tik viena Kinija, kuri galės užimti savo vietą J. Tautose reikalingas sąlygas iš-pildžiusi.

Naujos valstybės organizato-riai nežada nė vieno iš salos išmesti, tik nori atiduoti val-džią seniesiems salos gyvento-jams.

Nieko lengvesnio, rodo, ir nebebuvo galima sugalvoti. Bet kai bandyta nurodytu adresu su tos valstybės kūrėjais susi-siekti pasikalbėjimui, to tikslo pasiekimas pasirodė esąs daug sunkesnis kaip naujos Taiwa-no respublikos įkūrimas.

Prašo padėti išvykti gyventi Izraelin

Gruzijos žydų skundas J. Tautom

Jungt. Tautos. — Izraelio ambasadorius įteikė J. Tautų gen. sekretoriui Sovietų Gruzijoj gyvenančių 18-kos žydų še-i-mų skundą dėl nedavimo leidi-mo išvykti Izraelin. Skundas — peticija skirtas Žmogaus Teisių komisijai, prašant padė-ti juos ištikioje nelaimėje. Skundas — prašymas yra origi-nalus — rašytas pačių žydų, jų pasirašytas ir adresas pridė-ti. Izraelio ambasadorius savo lydimame rašte prašo visą me-džiagą paskleisti kaip oficialų J. Tautų dokumentą.

Gruzijos žydų peticija atsūs-ta ambasadoriui Tekoah (jis yra buvęs Izraelio ambasadorium Maskvoje), bet jis nesutiko pa-sakyti, kaip laiškas jį pasiekė.

Lydimame rašte peticijos au-toriai praneša, kad kai kuriom šeimom byla jau kelių metų se-numo, bet kad jiem buvo pa-sakyta, jog leidimas išvykti bus duotas. Nesulaukta nė lei-dimo nė paaiškinimo. Pasitikė-ję pažadu, jie pardavę turė-tą nuosavybę ir atsikakė darbų. Pradžioje buvo skaitomi mėne-siai, o dabar jau metai. Siūs-ta šimtai laiškų ir telegramų, bet "viskas dingo kaip ašaros dykumos smėlyje". Nesulauk-ta nė raštiško atsakymo nė pa-aiškinimo.

Izraelio įstaigos ikišiol susi-laikydavo nuo oficialaus Rusi-jos žydų padėties kėlimo J. Tautose, nes dar niekad nebu-vo patekęs į jų rankas pačių žydų skundas su parašais. Da-bar jau ir toji kliūtis, bent šiuo atveju, pasišalino.

Tą patį laišką Izraelio prem-jerė Golda Meir paskelbė per

Izraelio televiziją ir pridėjo atitinkamą informaciją. Ar yra pagrindo manyti, kad Rusijos žydai gali sulaukti didesnio persekiojimo? Atsakymas iš žydų šaltinių toks: "Mes manom, kad tai gali jiems tik padėti".

Idomu sekti, kaip visa tai už-sibaigs: kaip reaguos Žmogaus Teisių komisija ir pati Rusija. Bet nėra pagrindo manyti, kad Maskva susigraudintų ir pradė-tų leisti žydams aplėisti Rusi-ją masiniai. Juk ir dabar jų po kelis šimtus išleidžia.

Vieni simpatizavo, kiti pasišaipė

Jungt. Tautos. — Lapkr. 11 JAV atstovė išdėstė trečiajame komitete (humanitariniai-socia-liniai reikalai) visą bylą ameri-kiečių karių, patekusių į S. Vietnamo nelaisvę.

Hanojaus vyriausybė atsaka-kė taikyti jiems Genevos kon-venciją: neduoda belaisvių są-rašų, neleidžia Tarpt. Raudo-najam Kryžiui lankyti jų sto-vyklų, draudžia rašyti ar gau-ti laiškus bei siuntinius.

Pranešimą padarė Mrs. Hau-ser, nuolat dirbanti su Žmo-gaus Teisių komisija. Ji prašė prijungti ir J. Tautų balsą prie visų kitų, kurie toki Hanojaus vyriausybės elgesį smerkia žmogiškumo sumetimais. Vaka-riečių blokas priėmė prašymą su simpatingu prielankumu, bet Afro-Azijos blokas bei kai kurie vadinarieji neutralieji mano, kad to reikalo atne-simas į J. Tautas yra tik pro-paganda.

Senatorius McGovern

Sen. McGovern, dem. iš S. Dakota, turi didelių pretenzi-jų būti Amerikos prezidentu. Jis populiarina save kiek galė-damas, ir tas uolumas kartais pastumia jį į politinius šunke-lis. Jis yra vadas, tėvas ir pa-tarėjas visų tų, kurie spaudžia prezidentą tuojau pasitraukti iš Vietnamo. Kadangi ameri-kiečiams staiga pasitraukus komunistai P. Vietname pradės skerdynes, senatorius siūlo lei-ti suvažiuoti į Ameriką visiem vietnamiečiams, kuriems toks pa-vojus grėstų. Gi jo politikai ne-pritariantiems amerikiečiams reiktų leisti vykti į Vietnamą kovoti savanoriais. Išradimas vertas išradėjo.

Vyskupas Ant. Deksnys lanko Vokietijos lietuvius

Į Romuvą vyskupo pasitikti susirinko beveik visi lietuviai kunigai

Kristaus Karaliaus šventės išvakarėse į Vokietijos lietuvių centrinių židinių, Romuvą, atvyko naujasis ganytojas vysk. dr. Antanas Liudvikas Deksnys. Tai jo pirmas platesnio masto susitikimas su jo globai pavestaisiais lietuviais Vokietijoje. Prel. dr. Jonas Aviža tą susitikimą buvo rūpestingai paruošęs. Vyskupo pasitikti atvyko kone visi lietuvių pastoracijose dirbantieji kunigai, o taip pat nemažas būrys pasauliečių, ypač iškiliųjų visuomenės veikėjų. Atvyko ir būrelis jaunimo, nes sekmadienį vyskupas teikė sutvirtinimo sakramentą.

Pirmasis svečio žingsnis buvo skirtas Vasario 16 gimnazijai, kur prie kavutės direktorius Vincas Natkevičius jį supažindino su visais savo įstaigos darbuotojais. Gimnazijai buvo skirtas taip pat paskutinis žingsnis, būtent, prieš pat išvykdamas, vyskupas aplankė abudu bendrabučius — berniukų ir mergaičių, kur iš arti pamatė moksleivių gyvenimo sąlygas ir su daugeliu iš jų asmeniškai pasikalbėjo.

Priėmimas Romuvos salėje
Seštadienį 5 val. popiet garbingojo svečio pasveikinti susirinko į senosios pilies salę namiškiai ir daug svečių. Pirmąjį žodį tarė namų šeimininkas direktorius Vincas Natkevičius, pareikšdamas džiaugsmą, kad pirmasis naujojo ganytojo vizitas skirtas kaip tik jo vadovaujama įstaigai. Supažindindamas su gimnazijos padėtimi, pasiguoždė moksleivių skaičiaus sumažėjimu, reikšdamas baimę, kad ir Vasario 16 gimnazijai gali ateiti panašios dienos, kaip eilei kitų laisvajame pasaulyje veikusių lietuviškųjų mokslo bei auklėjimo įstaigų.

Iš 82 gimnazijos mokinių 60 yra katalikai, o likusieji 22 evangelikai. Gimnazijoje per beveik 20 metų nėra buvę atvejo, kad kuris nors jaunuolis atsakytų lankyti religijos pamokas, kas šiaip Vokietijoje pasitaiko dažnai. Religija čia dėstoma lietuviškai ir tai bene vienintelė mokykla visame pasaulyje, Lietuvą įimančią, kur taip daroma per išstisus 9 metus.

Po direktoriaus kalbos be tarpaiškai vyko meninė moksleivių programa. Rūta Kūnaitė ir Angelika Vilčinskaitė padeklamavo po eilėraščių, mažiųjų sušoko Kalvelį ir Suktinį, didžiosios mergaitės — Kepurius, choras padainavo 3 dainas. Eilėraščių ir šokių paruošė mok. Eliza Tamošaitienė, o dainas mok. Kazys Motgabis.

Sielovados direktorius prel. dr. Jonas Aviža pasveikino ganytoją Vokietijoje dirbančių lietuvių kunigų vardu. Savo kalboje jis išskėlė aukštus vyskupo uždavinius ir reikė viltį, kad seksis gražiai bendradarbiauti. Prašė, kad vyskupas prie progos perduotų Vokietijos lietuvių padėką už vyskupo paskyrimu šv. Tėvui. Evangelikų sveikinimus išreiškė jų kunigas Juozas Urdzė, primindamas, kad šiais laikais ir šios abidvi konfesijos jau nebeišoko, kas jas skiria, o veikia, kas jungia. Visų kelias yra bendras, jis yra pats Kristus. Iš vyskupo ir evangelikų laukia inspiracijos ir praktiškų patarimų.

Vokietijos LB valdybos pirmininkas inž. Jonas K. Valiūnas pasidžiaugė, kad Vokietijos lietuviuose kunigai nesiriboja vien tik religiniais patarnavimais, bet labai pozityviai ir aktyviai dalyvauja ir pačios Bendruomenės veikloje. Vyskupo iškiliolis kelias rodo taip pat jo domėjimąsi visuomenišku gyvenimu. Tai graži viltis Vokietijos Lietuvių Bendruomenei.

Dr. Jonas Norkaitis, prabilo katalikų pasauliečių tarybų vardu, primindamas, kad šandien pasauliečiai nežada tenkintis statistų vaidmeniu, o nori veikliai dalyvauti Bažnyčios gyvenime. Atkreipė jis dėmesį į Sv. Kazimiero kolegiją Romoje, linkėdamas jai tapti lietuvių išėjimoje kultūrinio centru. Suminėjo taip pat negincinąją tiesą, kad lietuviams niekuomet netrūko savitarpio vaidų.

Skautų sveikinimus perdavė moksleiviai Petras Veršelis ir Irma Dilbaitė, ateitininkų — jų pirmininkas aštuntokas Ričardas Palavinskas, o evangelikų jaunimo ratelio — mokytojas Fricas J. Skėrys. Vyr. mok. Saliamonas Antanaitis, kaip Romuvos LB apylinkės pirmininkas, priminė šią vasarą paslaptingu būdu dingusį gimnazijos kapelioną kun. Joną Riaubūną, kartu buvusį ir apylinkės vadovybę.

Vysk. Deksnio kalba
Ganytojas pareiškė, kad labai laukęs šios dienos, kad džiaugiasi galėdamas būti viename iš svarbiausiųjų laisvųjų lietuvių židinių. Šis židinytis neprivalo užgesti, visi turi rūpintis jo gyvavimu. Čia esanti lietuviškoji sala, kur jaunimas ruošiamas lietuviškai galvoti. Be židinių, jungiančių visus į vieną kūną, maža tauta išnyks. Iš šio židinio laukias pasauliečių kunigystės ir vienuoliškam gyvenimui. Be kunigų veiklos lietuvių išėjimoje daug ko nebūtų, daug trūktų, išbraukus vienuolės seseles iš jos gyvenimo. Kunigas yra jungiantis vadas, dirbąs kartu religiniame ir tautiniame bare.

Pasidžiaugė visų sveikinimais, ypač jaunųjų. Ir pats buvęs abiejose organizacijose. Iš ateitininkų gavęs idealą, o pas skautus išmokęs daug praktiškų dalykų. Džiaugėsi geru sugyvenimu tarp evangelikų ir katalikų. Jam tai nesvetima, nes jaunystėje tekę dirbti Birzuose. Dar ir šandien mieliai prisimenas savo bendradarbių kun. Neimana.

Vyskupas su kunigais
Vakare prel. Aviža pakvietė atvykusiuosius kunigus pokalbiui su vyskupu. Kad jis būtų sklandesnis, Sielovados direktorius vaišino vynu. Suėjo 14 kunigų, iš jų 2 iš kitų kraštų. Iš Vokietijos buvo kunigai Bernatonis, Damijonaitis, Dėdinas, Girčius, Gulbinas, Liubinas, Petraitis, Senkus, Sileika ir Zalalis. Aišku, ir prel. Aviža. Kun. Sulcas stabtelėjo vykdamas Italijon, o kun. A. Steigvila, Argentinos

gyventojas, šiuo metu išsiskolėjęs Vokietijoje ir nepagalėjo pastangų atvykti į iškilmę. Vokietijoje dar yra 8 lietuviai kunigai, bet didžioji jų dalis dirba vokiškose parapijose ir iškilmėse nedalyvavo.

Vysk. Deksnys pareiškė visų pavardes jau girdėjęs daug kartų, o dabar džiaugėsi galėdamas asmeniškai susipažinti. Jam priklauso pastoracija visoje Europoje. Teksia dar pusėtinai pajudėti. Planuosias kartu su visais Sielovadų direktoriais. Nemanas, kad galėtų veikti griežtais įsakinėjimais, o veikiau brolišku susitarimu. Nesivežiosias lazdos, o tik nuosirdumą.

Pastoracija turinti eiti ranka rankon su lietuviybe. Viena iš svarbiausiųjų pastoracijos priemonių šiame išsisklaidyme yra asmeniškasis lankymasis pas tikinčiuosius. Kunigai klausė, kada busias sukvietas pastoraciniai studijiniai jų suvažiavimas, galimai kartu iš visos Europos. Sutarta, kad tam tinkamiausias laikas tuoj po Velykų. Apsistota prie antrosios Velykų dienos, 1970 kovo 30. Bad Woerishofene bus posėdžiaujama bent 5 dienas.

Aišku, vyskupas lankys visas kolonijas, bet tai reiks gerai suplanuoti, kad nebūtų netikslingo lankymo iš vieno Vokietijos ar net Europos krašto į kitą. Prel. Aviža pasakė, kad jo sąrašuose sužymėta netoli 5,000 lietuvių katalikų Vokietijoje. Prisimintas kun. Jonas Riaubūnas.

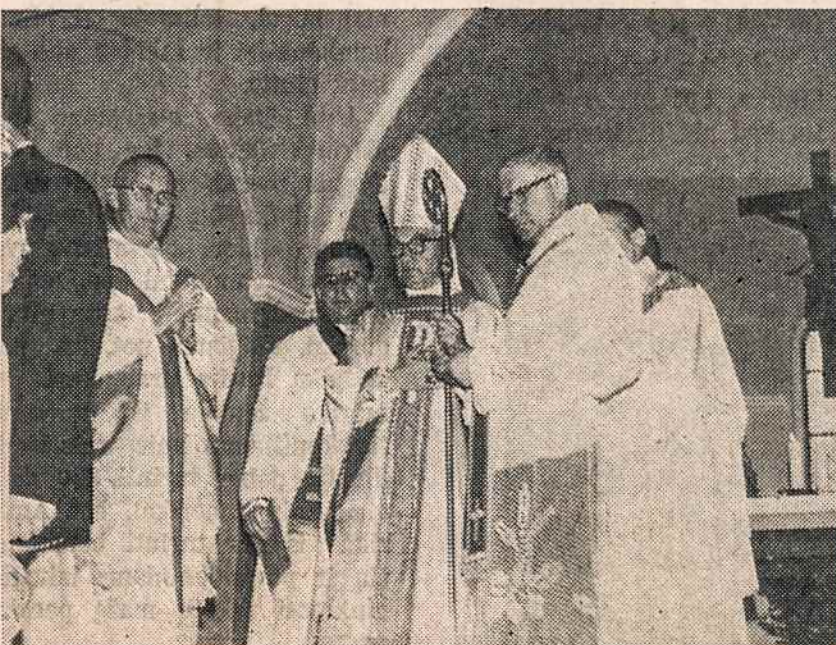
Sutvirtinimo sakramentas
Kristaus Karaliaus dieną vyskupas Deksnys teikė Vokietijos lietuviukams sutvirtinimo sakramentą. 18 iš Vasario 16 gimnazijos, o kitus atsivežė kapelionai iš savo parapijų. Huettenfeldo bažnytelė buvo perpildyta taip, kad kai kas net alpo.

Iškilmingas mišias kartu su vyskupu aukėjo dar 11 kunigų. Dviejuose pamokluose vyskupas Deksnys kalbėjo apie sutvirtinimo sakramento reikšmę ir apie Kristaus Karaliaus šventės prasmę mūsų laikais. Daug dalyvių susistiprino eucharistine duona. O po bažnytinio iškilmių Vasario 16 gimnazijos valgykloje visi gavo taip pat ir žemiškosios duonos ir prie duonos. Viskas prel. Avižos sąskaiton.

Vyskupas keliauja
Iš Romuvos vyskupas dar nevyko tiesiai į namus. Pirmiausia aplankė Vokietijos LB valdybos pirmininką inž. Joną K. Valiūną jo namuose Bens-

heime. Valiūnas augina 5 vaikučius, kurių 2 lanko Vasario 16 gimnaziją. Nakvynei ganytojas atvyko į Dieburgą pas kapuciną kun. Alfonsą Bernatonį. Čia jis aplankė ir neseniai netekusį kojos kapuciną tėv. Marceliną, laisvės laikais dirbusį Plungėje.

Pirmadienį kelias vedė pas Mainzo vyskupą dr. Hermann Volk. Čia, lydimas tėv. Bernatonio, aptarė lietuvių pastoracijos reikalus Mainzo vyskupijoje. Ypatinąjį padėjo už nuolatinę globą kun. dr. Juozas Navicko, kurį Heidelbergo invalidų namuose vysk. Deksnys buvo aplankęs šeštadienį

Vysk. A. Deksnys teikia sutvirtinimo sakramentą. Kairėje — kun. V. Šarka, dešinėje Tėv. K. Zalalis, O.F.M.

Vyskupas A. Deksnys Romuvos salėje, kur jam buvo suruoštas pagerbimas. Kairėje LB pirmininkas J. K. Valiūnas, dešinėje — gimnazijos direktorius V. Natkevičius.

Pavergtų Tautų savaitė Argentinoje

Du žymiausi Argentinos dienraščiai, *La Prensa* ir *La Nación*, plačiai žinomi ir tarptautiniuose sluoksniuose, neseniai susilaukė šimto metų amžiaus. Argentinos lietuvių organizacijų ir spaudos sąjungą sudarė delegacija ir nusiųnė ją į abi redakcijas jų pasveikinti tokia proga ir padėkoti už palankią paramą lietuviams. Delegacija abiejose redakcijose buvo maloniai priimta, redakcijų atstovai su delegacija nusifotografavo, kita diena įdėjo iliustruotus to įvykio aprašymus.

Netrukus po to buvo progos dar kartą įsitikinti, kad toki šilti santykiai su Argentinos didžiąja spauda yra ne tik jubiliejiniai, o ir nuolatiniai, pastovūs.

Argentinoje jau ketvirtą metą irgi oficialiai, specialiu vyriausybės dekretu skatinant, minima Pavergtųjų Tautų Savaitė. Tik ji čia minima spalio gale. Siemet tam buvo skirtas spalio 26-31. Iškilmės prasidėjo sekmadienį, spalio 26, Buenos Aires katedroje, kur pamaldas laikė vyskupas E. Sigura, giedojo V. Rymavičiaus vadovaujamas lietuvių choras. Po to iškilmės buvo prie Argentinos laisvės paminklo, kur plevėsuojant devynių pavergtų Europos tautų (jų tarpe ir Lietuvos) vėliavoms, buvo padė-

priešpriet. Kun. Navicką išlaido Mainzo vyskupija. Mainzo vyskupijoje, be tėv. Bernatonio, dar dirba kun. Vingaudas Damijonaitis, Mainzo vyskupijai priklauso taip pat Huettenfeldo bažnytelė, kuria gimnazija naudojami jau daug metų, nors pati Romuva yra jau Freiburgo arkivyskupijos ribose.

Galiausiai vysk. Deksnys dar aplankė ligoninėje besigydančių savanorį kūrėją majorą Juozą Kriščiūną, kuris savo 70 m. amžiaus išvakarėse gavo sunkų širdies infarktą. Ligoniniui vyskupo vizitas suteikė didžiulio džiaugsmo. Iš ligoninės kelias vedė į Bad Woerishofen, esantį apie maždaug 400 kilometrų nuotolyje.

Kun. Bronius Liubinas

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public, 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamas garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška stuntinių įstaiga didžiąja New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant stuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miestai, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Pirmam užsakymui patatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai praeinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, patams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maištos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

C. A. VOKEY — LIETUVIŠKAS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-239-6878.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandėlė — KTYM banga 1460 sekmadieniais 5-5:30 v. p.p. Vedėjas S. Paltus, 3786 Griffith View, Los Angeles, Calif. 90039, tel. 662-0244

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradiniai ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubu valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

Prie Vasario 16 gimnazijos durų vysk. A. Deksnys su dalimi sutvirtintųjų.

NEBŪK! PER DAUG APSIDRAUDĖS

PER MAŽNĖ APSIDRAUDĖS

SKAMBINK LITUI!

APDRAUDOS: NAMŲ, MAŠINŲ, GYVYBĖS, ATSAKOMYBĖS

LITAS TRAVEL & INSURANCE

94-10 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN, N.Y. 11421
(212)-847-5522

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, L.D.S organą DARBININKĄ IR LIET. ŽINIĄS

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taise savo nuosiūda. Nenaudoti straipsniai grąžinami ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Paralelės . . .

Kunigu Vienybės anketa, nukreipta į lietuviškų parapijų ganytojus, siekia surinkti žinias apie tikinčiųjų dvasinį aptarnavimą — kiek tai aptarnavimą yra paveikusi amerikiečių asimiliacijos dvasia, kiek palietęs II Vatikano susirinkimo reformų sąjūdis.

Į pastarąjį klausimą apie Amerikos bažnytinį gyvenimą apskritai ir apie lietuviškąjį specialiai, ryšium su ta anketa Draugo vedamajame Pr. Gr. lapkričio 8 sako, "kad sielovada tebėra labai konservatyvi ir pasyvi. Tik nedaugelis vyskupijų yra išleisdus potvarkius, kaip turėtų būti sudarytos parapijų tarybos. . . Kas daugelyje Europos tautų katalikų jau išmėginta, čia dar tik pradeda ir ieškoma kelių. . . iš parapijų sudaryti krikščioniškas šeimas, iš mokyklų — katalikų auklėjimo įstaigas".

"Juo sunkiau tai padaryti lietuvių parapijom, kurios jau nebėra pilna prasme lietuviškos, o dvikalbės. Šis klausimas rūpi ne tik klebonams, bet ir katalikiškai visuomenei, priklausančiai parapijom".

Laikraščio apibendrintą teigimą naudinga būtų patikrinti konkrečiais faktais kiekvienoje lietuviškoje parapijoje — kaip yra ir kaip turėtų būti pagal II Vatikano susirinkimo reformų sąjūdį — kaip yra Brooklyne, Chicagoje, Detroite ir t.t.

Kuria linkme rieda aptarnavimas lietuviškoje parapijoje, pavyzdžiui imame vieną iš Chicago parapijų. Sako, tai lietuviškiausia ir šauniausia parapija. Sako, dalis tėvų nori ir kelis kartus prašė, kad jų vaikai pirmajai komunijai būtų paruošti lietuviškai. Norėjo ir nori, kad tokiu įspūdingu vaikui momentu jis nebūtų atitrauktas nuo tėvų. Eilės metų praktika rodė, kad pradžioje baž-

nyčia aptarnaudavo vaikus lietuviškai, paskui augantiems vaikams siaurino lietuvių kalbą, o dabar ta bažnyčia nesutinka nė mažųjų lietuviškai aptarnauti.

Kai vienas tėvas kreipėsi į kuniją, gavo iš pareigūno atsakymą: "Juk čia yra Amerika, ir turite angliškai viską atlikti". Tėvas tęsė: "Taip, kaip tik dėl to, kad čia yra laisva Amerika, tai mes ir norime laisvės tėvų kalba vaikus aptarnauti". Atsakymas, žinoma, pareigūno nepaveikė.

Atsisakymas parapičius aptarnauti jų tautine kalba prailgėja su II Vatikano susirinkimo instrukcijom. Šia prasme Draugo vedamasis turėjo pagrindo sakyti, kad Amerikoje "sielovada labai konservatyvi ir pasyvi". Tik paskutinis žodis mažiau teisingas. Ji aktyviai imasi vaikus nutautinti.

Tai, kas čia daroma, yra gadinanti paralelė su tuo, kas daroma Lietuvoje. Sovietinis režimas Lietuvoje šiek tiek toleruoja senosios generacijos religinę praktiką, bet jaunoji karta turi būti be Dievo. Amerikoje, jei tenkinsimės tuo vienu pavyzdžiu lietuviškoje parapijoje, šiek tiek toleruojama senoji lietuviška generacija, bet jaunimas turi būti be tautybės.

Bus džiaugsmo iš tokios bažnytinės politikos ne ariam, ne katalikam ir ne Bažnyčiai apskritai. Bus džiaugsmo ateistam ir bolševikam, nes tokia praktika varo kylį tarp lietuvių tėvų ir vaikų, stumia tėvus nuo pačios parapijos, žaloja vaiko asmenybę.

Prieš tokią parapijos užmačią atimti vaikui tautybę tenka pasisakyti visom II Vatikano susirinkimo numatytom priemonėm, kaip ir prieš sovietų pastangas atimti religiją.

VAIZGANTAS

ŽEMAIČIŲ ROBINZONAS

(3) Vaurūs buvo kieti sau; tai ką besakyti apie išdalijimą pinigų ne Dievo garbei, ne mišiom, bet veltleidžiams! Ūkio paveldėtojai mėgino net smurtu ir šantažu "paveldėti" ir pinigus, kol įsitikino karščių pinigėlių negausia. Liovės spaude, bet nesiliovė pikty liežuvių laidę. Karštinčiams buvo visa atpasakojama, ir jie dar kiekčiau gniaužė savo delnus nuo namiškių, pasizadėję visa atiduoti bažnyčiai, visai neilgai betrukus. O Dievas lyg tyčiomis nesuuntė jiems giltinės, ir tiek, ir jie karšo karšo, rodės, per amžių ir karš dar per antrą.

Juo seno, juo labiau gerbė tą vienatinę savo brangenybę — pinigą. Nepaleido juo nuo sąvės, nors gerai žinojo kelią į bankelį ir išmanė einamąją sąskaitą, daugiau kad žmonės nežinotų, kiek gi jie iš viso turi.

Ir smilko Vaurūs kaip kokie vaiduokliai, niekam nereikalingi, bet niekam ir nekliauvę. Liovės ir giminės. Suskubo ir jie

apsenti ir savo vaikus išvedžioti. Karštinčiai jiems nepadėjo vaikų auklėti, giminės ir nesikreipė į juos tokiu paprastu prašymu: pabūk prie mažo. Neglostė nė bėgiojančių.

Su gyvenimu Vaurus berišo podės Vencelio likimas. Jis, vaikas, pasukdavo į savo kūmas bent keletą kartų per metus jais pasidžiaugti, kad tebėra sveiki ir gyvi, ir patikrinti, kiek gi jau pinigų jam bankelyje užgauso.

Kūma Vaurus iš kažin kur ištraukdavo kasos knygutę ir paslaptinai, apsidairydamas, ar kas negirdi, rodydavo pasakutinę skaitlinę. Paskui greit užvoždavo knygele, lyg kad ta skaitlinė kaip kanariukas iš narvelio neišskristų, ir paslėpdavo vėl toje pat vietoje, nė pačiupinėti neduodamas.

— Pakentėk, — sakydavo. — Kai reiks, kaip kelyje būsi radęs.

— Kažin, motin, ar mes besilauksime Vencelio sugrįžtant.

Į Laisvę spalio nr. paskelbtame dr. Jono Balio straipsny buvo kalbėta, kad vokiečiai sutiko perleisti išsiderėtą Lietuvos pietų — vakarų ruožą ir teiravosi, ką Sovietai jiems už tai pasiūlytų. Toliau:

Sovietų pretenzijos į Klaipėdos laisvąją zoną:

"Įvykiai skubiai vystėsi toliau. Molotovas rugpjūčio 12 d. įteikė Maskvoj vokiečiams vakarykščios datos notą, kurioje rašoma: 'Lietuva, Latvija ir Estija, Vyriausios Tarybos nutarimu, inkorporuotos į Sovietų Sąjungos teritoriją ir tuo pačiu pasidarė Sovietų Sąjungos dalis'. Tuo nutraukiami Lietuvos, Latvijos ir Estijos tiesioginiai diplomatiniai santykiai. Todėl Vokietijos pasiuntinybės Kaune, Rygoje ir Taline turi būti uždarytos iki rugpjūčio 25 d., konsulatui iki rugsėjo 1 d. Pabaltijo atstovybės uždarymos (ib. Nr. 328). . .

Žinoma, vokiečiai visa tai gerai suprato, todėl jau rugpjūčio 9 d. davė parėdymą, kad Lietuvai skirta laisvoji zona Klaipėdos uoste (pagal Lietuvos-Vokietijos 1939.V.20 sutarimą) būtų panaikinta ir dėl to rusai negali reikšti jokiu pretenzijų, nes Lietuva nebeegzistuoja (ib. Nr. 317). Tačiau rusas visada bandys įlįsti,

kur tik yra šio toks pretekstas. Nors jie patys rugpjūčio 12 d. notifikavo, kad Lietuva daugiau nebeegzistuoja, tačiau rugpjūčio 29 d. Molotovas įteikė Vokietijos ambasadoriui Maskvoje ilgą memorandumą, pasirašytą viena raide M., kuriame reiškia protestą dėl laisvosios zonos Klaipėdos uoste uždarymo. Ji dabar turinti priklausyti Lietuvos TSR (mic. 740/357798-99); santrauką paduoda Akten, DX Nr. 414). Kai vokiečiai nesiskubino į tai atsakyti, tai sovietai nenusiramino ir toliau kėlė tą klausimą, pvz. Mikojanas rugsėjo 2 d. (Nazi-Soviet Relations, p. 184). Ribbentropas rugsėjo 6 d. davė aiškų nurodymą Schulenburgui, kad laisvos zonos Klaipėdos uoste sovietai negaus (ib. p. 186). Susidūrė su vokiečių griežtu ne, sovietai nusiramino ir daugiau to klausimo nebekėlė".

Sovietų kaina dėl Lietuvos ruožo:

"Suvalkijos ruožo klausimas sovietams buvo daug svarbesnis, kai pamatė, kad vokiečiai tuo klausimu leidžiasi į kalbas. Molotovas rugpjūčio 12 d. įteikė Vokietijos ambasadoriui

Maskvoje ilgą memorandumą" (kurį autorius Į Laisvę ištiesai pakartoja, o mes čia pakartojam tik jo pabaigą):

"Sovietų vyriausybė galėtų per dvejus metus sumokėti tris milijonus 860 tūkstančių aukso dolerių, t.y. pusę tos sumos, kuri buvo anuo metu JAV sumokėta caristinei Rusijos vyriausybei už Aliaskos pusiasailį. Sovietų vyriausybė galėtų išmokėti tą sumą auksu arba prekėmis, pagal vokiečių vyriausybės pasirinkimą.

"Sovietų vyriausybė tikisi, kad Vokietijos vyriausybė atsižvelgs į SSSR interesus ir sutiks su šiuo jos pasiūlymu."

Sovietai vienašališkai nuleido ir geležinę uždangą:

"Ir vėl vokiečiai į šį pasiūlymą nesiskubino atsakyti, o rusai nekantravo. Jau rugpjūčio 23 d. Molotovas klausė Schulenburgą dėl vokiečių nuomonės šiuo Lietuvos teritorijos reikalui primygtinai prašė paskubinto atsakymo (Mic. 740/357790). Kai vokiečiai tylėjo, rusai bandė aplinkiniais keliais įteisinti sieną su Vokietija. Molotovas rugpjūčio 17 d. įteikė Schulenburgui notą, pa-

sirašytą M. inicialu, kurioje praneša Vokietijos vyriausybei, kad sąryšyje su Lietuvos respublikos priėmimu į Sovietų Sąjungą, naujame valstybinės sienos ruože tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos, nuo Igoros upės iki Baltijos jūros, t. y. buvusioje Lietuvos-Vokietijos sienoje, nuo rugpjūčio 20 d. įvedama sovietinė pasienio tvarka, kaip ir visur kitur. Sovietų pasienio valdžia gaus reikalingus nurodymus, ir SS-SR vyriausybė tikisi, kad ir Vokietijos vyriausybė iš savo pusės duos atitinkamus nurodymus savo pasienio valdžiai (Mic. 740/357779). Tuo buvo panaikintas mažasis arba vietinis pasienio gyventojų susisiekimas, vykęs pagal Vokietijos-Lietuvos sutartį. Tad buvo užleista geležinė uždanga. Berlynas pranešė savo atstovybei, kad vokiečiai skaitysis su tuo faktu ir nedarys priekaištų, todėl rusai iš anksto nepranešė apie mažojo pasienio susisiekimo sutarties nutraukimą, nes ir patys vokiečiai dabar nesilaiko visų su Lietuva sudarytų sutarčių, pvz. dėl laisvos zonos Klaipėdos uoste (Mic. 740/357791)".

Vokiečiai dėl ruožo dėsė:

"Sovietams labai rūpėjo galutinai nustatyti sieną su Vokietija. Rugpjūčio 28 d. buvo įteikta tuo reikalu nota vokiečiams, į kurią nesulaukė atsakymo (archyvuose ta nota nesurasta).

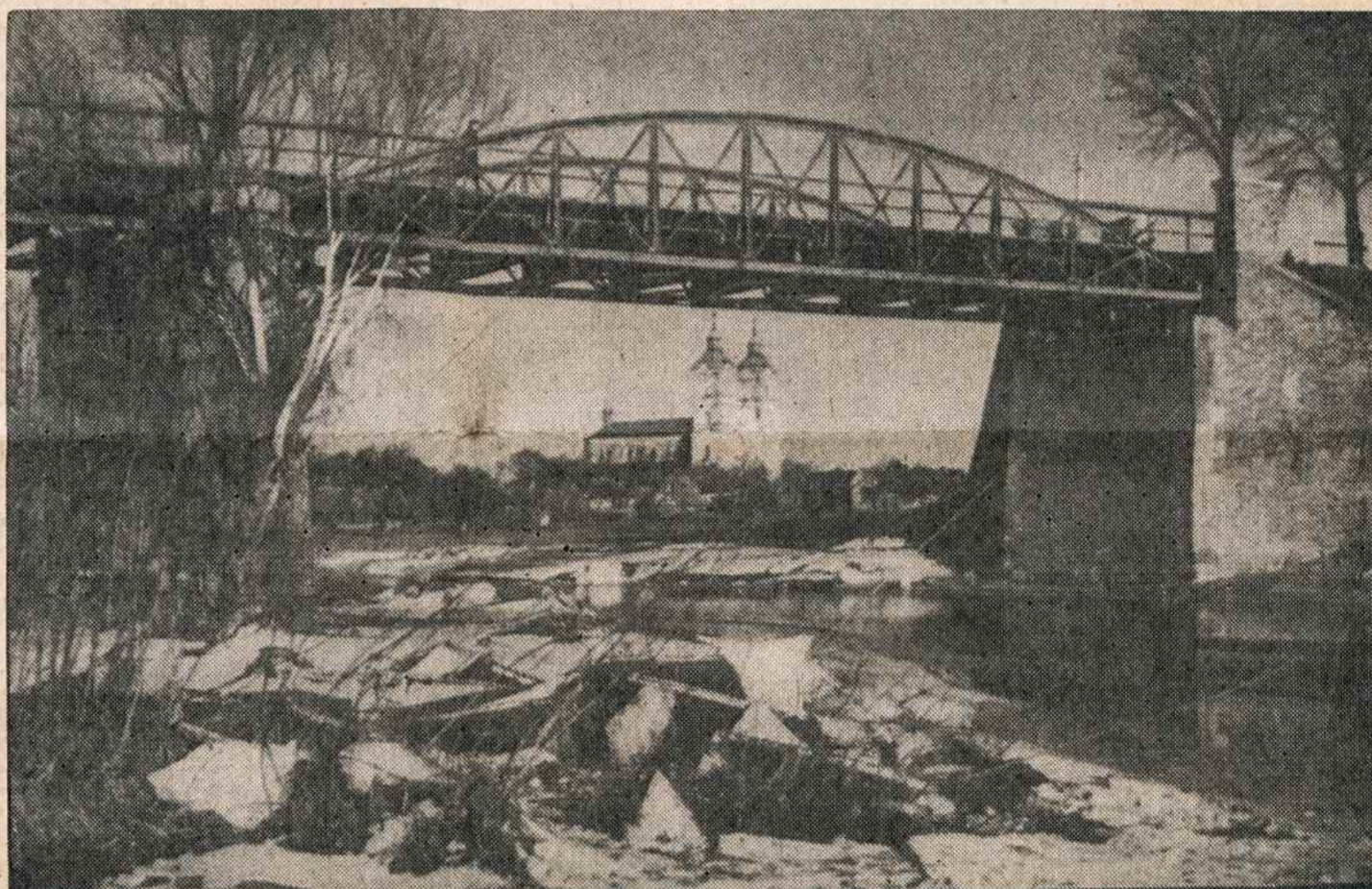
"Berlyne rugsėjo 2 d. įvyko pasikalbėjimas tarp Ribbentropo ir sovietų pasiuntinio Skvarcevo, kuris tarp kitko kėlė klausimą dėl rugpjūčio 12 d. sovietų pasiūlytos kompensacijos už Lietuvos žemės gabalą. Ribbentropas atsakė, kad vokiečiai tą klausimą stropiai tyrinėja ir tas darbas dar nėra baigtas. Tačiau jau galys pasakyti, kad sovietų kaina per žemą ir vokiečiams nepriimtina. Kai klausimas bus visapusiškai ištyrinėtas, tada jis atsiklusis Hitlerio nuomonės ir pranešias pasiuntiniui. Kai šis paklausė, kada galima laukti atsakymo, tai Ribbentropas apgailestavo negalįs nustatyti datos (Akten, DXI, 1 Nr. 4).

"Ta prasme Ribbentropas instruktavo Schulenburgą Maskvoje: galys prie progos pasakyti Molotovui, kad reichas principu sutinka už atitinkamą atlyginimą atsisakyti Lietuvos teritorijos gabalo, tačiau sovietų pasiūlytas atlyginimas nepriimtinas ir vokiečiai ruošia savo pasiūlymą (Nazi-Soviet Relations, p. 186). Tai Schulenburgas rugsėjo 9 d. taip ir painformavo Molotovą (Mic. 740/357826). . . Atrodė, kad Molotovas buvęs patenkintas."

Toliau — vokiečių kaina ir galutinis susitarimas.

— Anatolijus Kairys, JAV LB Kultūros Fondo pirmininkas, rūpinasi jaunimo teatrų suorganizavimu kitose LB apygardose. A. Kairio iniciatyva suorganizuotas toks jaunimo teatras Chicagoje veikia jau dveji metai. Taip pat gražiai veikia ir jaunimo dramos studija.

— Stp. Vyktinas, Tautos Fondo atstovybės Vokietijoje pirmininkas, praneša, kad per tą atstovybę Tautos Fondui 100 DM paaukovo A. Mikalauskas (Vas. 16. gimnazijoje) ir įsijungė į ypatingųjų TF rėmėjų gretas. (E)

Tiltas per šešupę. Šioje pusėje Vokietija, anoje pusėje — Kudi rkos Naumiestis — Lietuva.

— Dievas duos, tėveli, Dievas duos. Dar norėčiau pavaikščioti per slėnį kaip prieš dvidešimt metų . . .

Kaip ten ūkis atstatyti ruošiasi

Vincas Kaniava tad išaugo geroje šeimoje. Tretieji jo tėvai nebuvo alkoholio mėgėjai, jų vaikai taip pat. Namie degtinė jei ir rasdavos, tai ėjo lygimis su vitrioliu — paskučiausiam reikalui. O ieškoti jos karčiamose niekas neieškojo — nei seniai, nei jaunikiškai. Gal kad patys buvo pertekę, visu kuo aprūpinti, pusbroliai Venceliui nepavydėjo nieko, ir našlaitystė jam nebuvo tiek įkyri kaip kitiems.

Paūgtelėjęs su broliais dirbo, su jais ir mokslą ėjo pradžios mokykloje, turėjusioje gerą mokytoją. Mokslas ypač jam sekė. Jis buvo pirmutinis. Gabus, mokslus, jis dar mėgo skaityti, ką tik nutverdamas. Pas tetą ir ramų, lygaus būdo jos vyrą maišės ir draudžiamųjų Tiltžės leidinių. Dėl jų būdavo ne kartą rimtos kalbos, net sielvarto. Tai ir idėjingumo kiek buvo; ta šeima buvo bent kiek galvojanči, kas gera, kas bloga.

Kaimo seniams tai bloga buvo, kas nauja. O jaunimui priešingai. Vincui pilna galva buvo naujenybių; jų rankiojos, kur tik galėdamas, iš gyvų atsitikimų ir iš raštų. Žemės dir-

bimo naujenybių mokė iš savo kaimyno grapo Zubovo, mokyto agronomo, mėgusio savo amatą ir gaudavusio iš žemės daugiau kaip kiti. Daugiau jis žinojo politikos naujenybių; jas dideliu pagėmimu skelbė visiems, jaunimui ir senai bobutei; neįkalbinėdamas jiems, bet kad dar toks ilgas nuomos rakas. Užsukis į kūmas ir vaipydis, kad nuomininkas ūkininkauja tikrai kaip sveltiname ūkyje, nors turėjo jį pusei savo amžiaus. Menką paėmę iš nabašninkų Kaniavų, jie nė piršto nepridėjo pagerinti; dar visas tvoras nukūreno, tą vieną dalyką, kurio tėvai nebuvo apleidę, o jų buvo arti trijų kilometrų.

Kelių gi ašių reiks vėl apvertti? Koks čia mastas — kilometrą? Na, jei rusai per savo mėsiedą — masliniā blynus matuoja aršinais, tai kodėl žemaitis negali savo tvorų kilometrą matuoti? Atseit, Ir kūmos buvo tos pat nuomonės.

Tu gi, Venceli, vyras, — džiaugdavo juo pamatė. — Būtinai jau įsiūkininkavęs iki šiol, kad mes nebūtom padidinę nuomos laiko. Neilgai betrukus, ir vesti teks, tai bene per sunku bus ūmai visa iš naujo padaryti?

Vencė vesti dar nemanė, tai ir lizdelio įrengimu rimtai sau galvos nesuko. Kitaip dalykai virto, kai įsistebėjimo Bertašių Uršele, dailią pažiūrėti, jaunų pasijuto reikšią jam kažko daug nudirbti.

Vincas jau pusvaikis ėmė sielotis savo tėviškėle ir pykti, kad dar toks ilgas nuomos rakas. Užsukis į kūmas ir vaipydis, kad nuomininkas ūkininkauja tikrai kaip sveltiname ūkyje, nors turėjo jį pusei savo amžiaus. Menką paėmę iš nabašninkų Kaniavų, jie nė piršto nepridėjo pagerinti; dar visas tvoras nukūreno, tą vieną dalyką, kurio tėvai nebuvo apleidę, o jų buvo arti trijų kilometrų.

Vincė vesti dar nemanė, tai ir lizdelio įrengimu rimtai sau galvos nesuko. Kitaip dalykai virto, kai įsistebėjimo Bertašių Uršele, dailią pažiūrėti, jaunų pasijuto reikšią jam kažko daug nudirbti.

Vincas jau pusvaikis ėmė sielotis savo tėviškėle ir pykti, kad dar toks ilgas nuomos rakas. Užsukis į kūmas ir vaipydis, kad nuomininkas ūkininkauja tikrai kaip sveltiname ūkyje, nors turėjo jį pusei savo amžiaus. Menką paėmę iš nabašninkų Kaniavų, jie nė piršto nepridėjo pagerinti; dar visas tvoras nukūreno, tą vieną dalyką, kurio tėvai nebuvo apleidę, o jų buvo arti trijų kilometrų.

Kelių gi ašių reiks vėl apvertti? Koks čia mastas — kilometrą? Na, jei rusai per savo mėsiedą — masliniā blynus matuoja aršinais, tai kodėl žemaitis negali savo tvorų kilometrą matuoti? Atseit, Ir kūmos buvo tos pat nuomonės.

Tu gi, Venceli, vyras, — džiaugdavo juo pamatė. — Būtinai jau įsiūkininkavęs iki šiol, kad mes nebūtom padidinę nuomos laiko. Neilgai betrukus, ir vesti teks, tai bene per sunku bus ūmai visa iš naujo padaryti?

vų giminei negarbę, nieko bendra su jais neturėdamas.

Vincui tai buvo peilis po kaklu. Nors negyvenk, nieko nematyk, nieko negirdėk; arba šok pulk ir ėmęs visa tuo pradžiamu perdirbk, kad iš seno nebeliktų nė paminklėlio. O Vincas vis dėlto buvo tradicijų žemaitis. Jis daug ko nauja iš knygų ir iš Zubovų išmoko, vis dėlto pagrindu tebeglūdėjo senoji žemaičių ūkio tvarka — erdvios trobos ir gerai aptvarsyti laukeliai.

— Visų gi kur kiaulėms — kiaulėms, kur arkliams — arkliams; karvėms, avims, paukščiams savo gardai, kad ganytųsi jėbių nedarydami ir be priamos nederas, kaip tik pirmam gražuoliui. Taip bent Vincas jiems rodė. Ir Vincas bent dvejus trejus metus smaginos į šeimyninį gyvenimą, į savarankų šeiminkavimą, į patogų butą, vertą jo ir jos.

Nuomininkas, nuo to, gyvenimo rankas nuleidęs; juo blogiau, juo arčiau galo; lyg tyčia, kad po jo niekas kitas nebegyventų. Trobos baigė savo dienas: stogai nudrisko pagalam ir rodė "šonkaulius", kaip maita šunų nuėstu šonų; sienos krypto, langai dužo, o nuomininkas juos užtaisinėjo skalomis ir ryzais. Biauuru buvo paveždėti į Kaniavų ūkį. "Kaniavų kiemas" tapo neturto ir apsilėidimo simboliu; kėlė Kania-

— O dirvos, jau ką gi! našios; tik sutvarkyk jas, grūdais

apsipils, į miegas netilps, — erzino Vincą jaunieji kaimynai.

— Steigsiuos kaip įmanydamas, jei žadėtės man padėsią, — meilindavo Vincas prie savo amžininkų ir matė juos neatsisakysiant.

Taip mažų pamažu brendo Vinco galvoje ūkininkavimo ir gyvenimo planas, o drauge ir apetitas dirbti — iš niekų pasidaryti pirmos rūšies gyvenimą, pagarsėti pirmuoju ūkininku, apsisavinuoti pirmojo parapijono vainiku ir savo Uršulytę padaryti kaimo, ne tik kiemo, karaliene. Vincas buvo skaitęs Robinzono Kruziaus istoriją ir matė, kad jam teks juo pėdomis eiti. Tik ar tesės?

— Begia buvo Robinzonui vienam sau tiekis lizdą ir patogumą, o man tenka tiekis šeimai ir žemės fabrikui.

Vaurus sakydavo:

— Aš kiek pribijau. Tu dar nesi pinigų kiekvojęs, tai gausi jų iš paties aitvaro, jie tau bus per pigūs. O jie brangūs, kai tikras reikalas išrinka. Tu tai pamatysi, kai tu reikalų pajusi. Pirmą tenka patirti bėdos, kad, paskui, išbridus, būtų galima sumesti, kiek tai atsiėjo. Poda, būk kytras iš pradžių, jei nori paskui gašavotis!

(Bus daugiau)

Ar Čiurlionis išsaugojamas?

(faša iš praeito numerio)
 Jei būtų galimas toks nu-
 piovimas, tai tada paveikslų ne-
 bereikėtų klijuoti ant jokios
 medžiagos. Po tokiais paveiks-
 lais reikėtų padėti balto popie-
 rius stovesnius lakštus, saky-
 sime Bristol ar Watman. Apa-
 čioje reikėtų padėti sausą kio-
 čią lentelę, geriau būtų stores-
 nį stiklą ar nerūdijančio plie-
 tų plokštelę. Ant viršaus reikė-
 tų uždėti gerą paveikslinį stik-

DAIL. K. ŽOROMSKIS

lą. Tą savotišką "sumuštinį"
 suspaudus, reikėtų apvilkti
 skysta plastika (šaltu būdu,
 kaip "Cellulose Wasser").
 Tokiu būdu paveikslas būtų
 įdėtas į beorę erdvę, į "vacuu-
 mą" ir galėtų gyventi dar ilgus
 metus. Jis būtų patogus įdėti į
 tą patį rėmą ir pakabinti ant
 sienos.
 Įdėti į tokia "beorę" erd-

ve" patarčiau ir tada, jei ir ne-
 pasisektų nupiovimo mintis.
 Nebūtų jokios prasmės juos pa-
 dėti ir laikyti sandėlyje. Ten
 nors ir bus pastovi temperatū-
 ra, bet bus tamsu. Tamsa dau-
 giau daro žalos paveikslui nei
 šviesa. Vandeninius dažus rei-
 kia saugoti tik nuo saulės švie-
 sos.

Kas galėtų nupiauti?
 Kiniečiai, japonai? Gal už-
 tektų Romoje esančio paveiks-
 lų restauravimo instituto. Tai
 labai rimta ir rekomenduotina
 įstaiga.

Ar galima padaryti kopijas?
 Darbininko siūlymas, kad
 Lietuvoje esą dailininkai pa-
 darytų Čiurlionio paveikslų ko-
 pijas, — neišmąstytas.

Čiurlionį nukopijuoti neįma-
 noma. Gera kopija turi atitikti
 originalui — kiekvienas dažo
 tonas, niuansas ir kiekvienas
 teptuko pabraukimas. Net to-
 kie virtuožai akvarelistai kaip
 kiniečiai ar japonai vargiai tai
 galėtų atlikti. Mat vandeninis
 dažas pats savaime priklauso
 prie tų technikų, kurios paremos
 atsitiktinumu.

Kiekviena technika, kuri pa-
 remta atsitiktinumu, antrą
 kartą jau nepakartojama.

Yra lengva padaryti kopiją
 Leonardo, Rafaelio, Renoiro,
 Gogeno ar Rubenso, bet ne
 Vangogo, ne Diego Riveros, ne
 Edwardo Maneto, ne Čiurlio-
 nio. Mat yra dailininkų su nor-
 malia technika ir yra daili-
 ninkų su eksperimentine tech-
 nika. Šių pastarųjų kaip tik ir
 negalima pakartoti.

Eltos pastaba, kad rusai ne-
 leidžia gelbėti Čiurlionio, nes
 jis atsistoja skersai kelio Kan-
 dinskiui (Draugas, 1969 rug-
 piučio 30), neturi istorinio tiks-
 lumo.

Dėl abstrakčio meno
 Turėsime daug vargo, jei rei-
 kės įrodyti, kad Čiurlionis yra
 abstrakčio meno pirmūnas,
 arba iš viso jo kūryba yra ab-
 strakti. Jau 20 metų prieš Čiur-
 lionį ir Kandinskį Europoje
 yra abstraktinių vėjų. Turime
 nepamiršti, kad fauvistų grupė
 1900 metais jau buvo oficiali,
 o kubistai — 1907-1910 m.

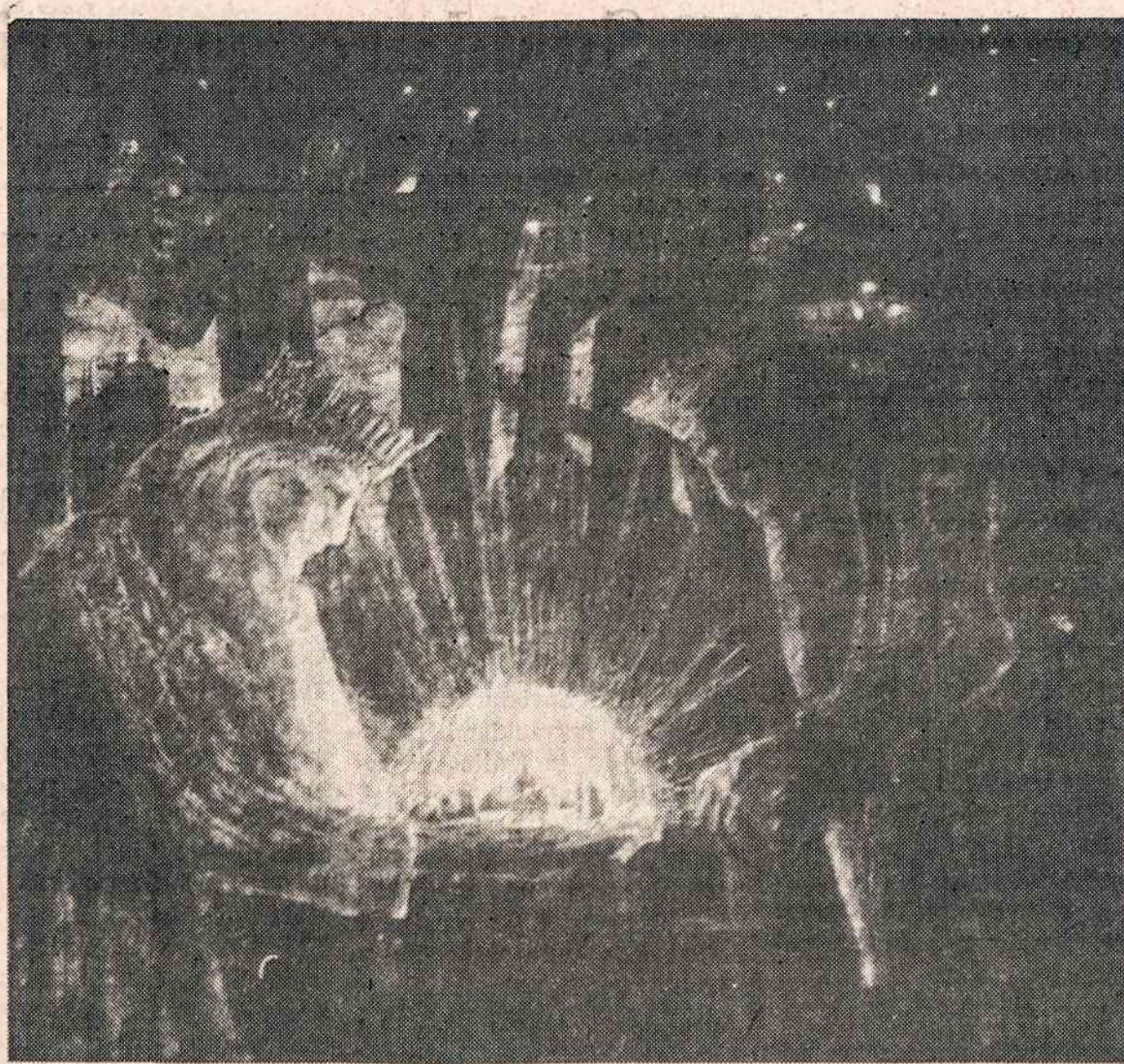
Čiurlionis tai turėjo žinoti,
 nes jis važinėjo po Lenkiją ir
 Vokietiją. Be to, Bohemijoje,
 Tirolyje, Lenkijoje ir V. Šiau-
 rės Rusijoje tuo metu buvo ne-
 mažas judėjimas vadinamųjų
 simbolistų ir kosminių daili-
 ninkų. (Rusijoje V. Vrubel,
 Austrijoje — Gustaw Klimpt,
 Lenkijoje — Rusciz). Kosmi-
 nius dailininkus mini ir Benua,
 rašydamas apie Čiurlionį Pet-
 rapilio parodos metu.

Vokietijoje tuo metu jau
 stipriai užsirekomendavo vadi-
 namieji vokiečių ekspresionis-
 tai (Paryžiaus fauvistų šaka).
 Kandinskis ir Klee, pirmieji
 Miuncheno abstraktistų paro-
 doje (1911-1912) kaip tik pri-
 klausė tam vokiečių ekspresio-
 nistų (Bauhaus) judėjimui. Tas
 judėjimas įsikūrė daugiau ar
 mažiau Čiurlioniui besilankant
 Vokietijoje ir po to kurį laiką
 dirbant Druskininkuose. Tai
 galėtų būti tik paralelė, tuo la-
 biausiai, kad Čiurlionis iki visiško
 abstrakto nenuėjo, kaip tai pa-
 darė Kandinskis.

Čiurlionis ir surrealizmas
 Tačiau yra kita modernaus
 meno šaka, kur Čiurlionis vi-
 sas įtilptų ir būtų 15-20 metų
 už juos pirmesnis. Tai surrea-
 lizmas.

Tą klausimą prieš penketą
 metų esu kėlęs Philadelphiajoje.
 Dabar vėl kartoju, jog
 Čiurlionis, jeigu kur telpa, tai
 tik surrealizme. Ten jis būtų
 tikrai surrealizmo pradininku,
 net pranašu.

Abstraktas prasideda nuo
 gamtos suprasimo, ką skel-
 bė poimpresionistai, ypač
 Cezanas, o fauvistai ir vokie-
 čių ekspresionistai tą suprasti-

M. K. Čiurlionio paveikslas — Karalių pasaka

PRISIMENAMA JULES VERNE KELIONĖ Į MĖNULĮ

Prancūzijos miestas Amiens
 paskelbė Amerikos keliautojus
 į mėnulį Collins, Armstrong ir
 Aldrin savo garbės piliečiais.

Kodėl Amiens? Nes tame
 mieste gyveno ir savo vaizduo-
 tėje kelionę į mėnulį sukūrė
 prieš šimtą ir ketveris metus
 prancūzų rašytojas Jules Ver-
 ne pasakojimuose "Nuo žemės
 į mėnulį" ir "Aplink mė-
 nulį".

Šiandien kreipiamas dėmesys
 į Jules Verne fantazijos iš-
 radimą, ir su nuostaba pa-
 žymima, kiek jo fantazija at-
 itiko dabartinių įvykių tikrovę.
 Antai:

Jules Verne kapsulėje į mė-
 nulį buvo trys vyrai (du ame-
 rikiečiai ir vienas prancūzas).
 Taip kaip ir Apollo 11. Kapsu-
 lė—aliuminis cilindris su smai-
 galiu—buvo 15 pėdų aukščio
 ir 9 skersmens. Apollo 11 —
 10 pėdų 7 colių aukščio, 12
 pėdų 10 colių skersmens.

Erdvėlaivis Jules Verne bu-
 vo paleistas iš Floridos, tik
 140 mylių nuo Cape Kennedy.
 Jules Verne dar pasakoja, kad
 dėl vietos varžėsi Florida ir
 Texas. Pažymėtina, kad Apol-
 lo 11 kelionės kontrolinė stotis
 buvo Texas.

nimą realizavo. Šiuo atveju
 Čiurlionis ir būtų tik gamtos
 suprastintojas ir priklausytų
 daugiau prie fauvistų nei prie
 abstraktų, nes gamta pas jį te-
 bėra. Tuo tarpu abstraktistai
 gamtą visai pašalina. To pas
 Čiurlionį dar nėra. Dar jo kū-
 ryboje daiktas — gamta — te-
 besimaišo. Tuo tarpu surrea-
 lizmas kalba simboliškai — dai-
 ktiniai ir abstrakčiai, kalba
 minties pasakojimais. Čiurlio-
 nis net labai kalba minties pa-
 sakojimais. Taigi, jo vieta čia,
 surrealizme. Net 1925 surrea-
 listų suformuota formulė, kas
 tai yra surrealizmas, visais žo-
 džiais atitinka Čiurlionio kūry-
 bą. Štai ta formulė:

"Kada sapnas — poezija su-
 silieja su realybe, gaunasi rea-
 lybės absoliutas — visuma. Tai
 ir yra surrealizmas".

Ar ne visa tai mes randame
 Čiurlionio kūryboje? Tą nepa-
 liaujamą ir visuotinį sapno ir
 realybės susiliejimą.

Todėl sakau: palikime Kan-
 dinskiui būti Kandinskiu, o
 Čiurlionių — Čiurlioniu, nes jis
 tikrai sutelpa tik surrealizme
 ir tikrai ten galėtų būti vienas
 iš surrealizmo pradininkų —
 pirmasis to pavasario paukš-
 tis. Tuo tarpu Kandinskis sur-
 realizmo beveik visai neliečia.

Taigi, Kandinskis ir Čiurlio-
 nis yra dvi skirtingos meno ša-
 kos ir du gana skirtingi daili-
 ninkai.

Jules Verne erdvėlaivio prad-
 inis greitis buvo 36,000 pėdų
 per sekundę. Apollo 11 greitis
 — 35,533 pėdos.

Jules Verne erdvėlaiviai nu-
 skristi iki mėnulio skyrė 97 va-
 landas 13 minučių 20 sekun-
 džių. Apollo pasiekė mėnulį
 per 103 valandas 30 minučių.

Jules Verne erdvėlaivis skrie-
 jo apie mėnulį keletą kartų,
 dažnai lygiai tokiame pat aukš-
 tyje kaip Apollo 11.

Jules Verne keleiviai nete-
 ko svorio kaip ir Apollo 11.

Jules Verne keleiviai foto-
 grafavo taip pat mėnulį ir da-
 rė žemėlapi Ramybės jūros,

kurioje nusileido Armstrong ir
 Aldrin.

Atgal grįžti Jules Verne įd-
 vė savo keleiviam raketas. Net
 ir grįžimas panašus kaip Apol-
 lo — nusileido į Atlantą.

Jules Verne erdvėlaivį išsvie-
 dė 900 pėdų patranka. Tačiau
 Jules Verne keleiviai buvo gau-
 siau aprūpinti: jie turėjo gazo
 krosnelę, kuria virė valgį. Buvo
 pasiėmę su savim du šuniukus,
 šešis viščiukus ir vynuogių,
 kurias žadėjo pasodinti mė-
 nulyje. Bet Jules Verne
 keleiviai nenusileido mėnulyje,
 nes jie padarė klaidą, apskai-
 čiuodami trajektoriją.

KNYGOS ANGLŲ KALBA

- Introduction to Modern Lithuanian, lietuvių kalbos gramatika, aiškinama anglų kalba. Skaitymai, gramatikos aiškinimai ir žodyniai. Paruošė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. Schmalstieg. Kietais viršeliais, 480 psl. \$7.00.
- Lithuanian Reader for Self-Instruction, by William R. Schmalstieg and Antanas Klimas. Priedas prie Introduction to Modern Lithuanian. \$1.00.
- Timeless Lithuania by Owen J. C. Norem, B.D., L.L.D. \$4.00.
- Lithuania and Lithuanians, compiled by J. Ballys. Bibliography. \$5.00.
- The Balts, by Marija Gimbutas. Ancient Peoples and Places. 286 psl. \$7.50.
- Lithuania 700 Years, parashė A. Budreckis, J. Jakštas, J. Puzinas, S. Lozoraitis, redagavo A. Gerutis. Knyga didelio formato, kietais viršeliais, 474 psl., kaina \$12.00.
- Lithuania under the Soviets, by V. S. Vardys. Portrait of a Nation 1940-65, 300 psl., kietais viršeliais. \$7.00.
- Vytautas the Great—Grand Duke of Lithuania, by Dr. J. B. Koncius. \$2.00, kietais \$3.00.
- The War Against God in Lithuania, by Dr. J. Savasis. \$1.25.
- Guerrilla Warfare on the Amber Coast, by K. V. Tauras. \$3.00.
- Tannenberg, by C. R. Jurgėla. The Battle of Tannenberg. \$2.00.
- The Refugee, by K. C. Cirtautas. \$3.50.
- Crosses, by V. Ramonas, romanas. Kietais viršeliais. \$4.00.
- Selected Lithuanian Short Stories. Lietuvių rašytojų kūriniai. \$5.00.
- Lithuanian Quartet. Barono, Katiliškio, Landsbergio ir Seiniaus kūriniai. \$5.00.
- Lithuanian Folk Tales. \$4.50.
- The Herdsman and the Linden Tree. V. Krėvės apsakymai. \$4.00.
- House Upon the Sand, by J. Glianda. Romanas. \$4.00.
- The Ordeal of Assad Pasha, by I. Šeiniaus. Satyra. \$2.00.
- Memoirs of a Lithuanian Bridge. V. Kudirkos kūriniai. \$2.00.
- The Maker of Gods, by St. Zobarskas. 10 novelių. \$3.00.
- The Temptation, by V. Krėvė. \$3.00.
- Bobby Wishingmore, by S. Zobarskas. Vaikams istorija. \$2.00.
- The Living Testament of Faith and Courage. Sibiro maldaknygės lietuvių-anglų kalbomis, didelio formato leidinys. Kietais viršeliais. \$3.50.
- Popular Lithuanian Recipes, by J. Daužvardis. \$2.50.
- Lithuanian Self-Taught, by M. Variakojytė. \$1.25.
- Art Collection of the Lithuanian Franciscan Fathers, \$5.00.
- Lithuania, by V. Augustinas. Albumas iš Lietuvos vaizdų. \$6.00.
- Our Lady of Šiluva, by Rev. John C. Jutt. \$0.60.
- Thaddeus Kosciuszko the Champion of Freedom, by A. D. Yuknis. 50p.
- English-Lithuanian Dictionary, by V. Baravykas (ca. 30,000 žodžių). \$6.00.
- Lithuanian-English, by E. Piesarskas, B. Svesevičius (ca. 27,000 ž.). \$5.00.
- Lithuanian-English, V. Peteraitis, 602 psl. Kietais viršeliais. \$7.00.
- Lithuanian-English & English-Lithuanian išleninis žodinėlis. \$2.00.
- Awakening Lithuania, by Dr. Jack J. Stukas. \$3.00, kietais \$4.00.
- Footbridges and Abysses, a novel by A. Baronas. \$5.00.
- Rejuvenation of Siegfried Immersele, a novel by Ig. Šeinius. \$5.00.
- Noon at a Country Inn, by A. Vaičiulaitis. \$4.00.
- Nimblefoot the Ant and Her Adventures, by V. Tamulatis. \$4.00.
- The Deluge, a Love Story of Ancient Times, by M. Vaitkus. \$4.00.
- The Mountain Doves and other African Folktales, N. M. Zobarskas. \$3.50.
- Amens in Amber, Leonardas Andriekaus poezija anglų kalba. \$3.00.
- Eleven Lithuanian Artists in Australia. Kieti virš. Albumo formatas. \$6.00.
- The Way of the Nation, by J. Juodis (paveikslų albumas). \$7.00.
- History of Lithuania, by Dr. V. Vaitiekūnas. \$1.00.
- The Battle of Grunwald, an Historical Novel. \$3.00.
- Lithuania, Land of Heroes, by L. Valiukas. \$4.75.
- The Seasons, by K. Donelaitis. \$3.00 (kietais \$4.00).
- Ambarita, by J. Nartūnė, pasaka. \$1.00.
- Sonata of Icarus, by Jurgis Glianda. \$5.00.
- Essays in Greek Politics, by R. Sealey. \$6.00.
- Tundra Tales, Nola M. Zobarskas, ed. 5.00.
- The Winnowing Winds, by Bailey. \$4.00.
- The Lithuanian National Revolt of 1941, by Dr. A. M. Budreckis. \$4.00.
- Lithuanians in Canada, by Pr. Gaida, S. Kairys, J. Kardelis, J. Puzinas, A. Rinkūnas, J. Sungaila. Kietais viršeliais, 370 psl., kaina 8 dol.
- The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra, by H. Tautvaiša. Kaina 1.75 dol.
- The Green Oak, by Algirdas Landsbergis, Selected Lithuanian poetry, \$5.00.
- The Green Linden, by A. Landsbergis, Selected Lithuanian Folk songs, \$6.00.
- Marian Shrines of Americas, by Titas Narbutas, illustrated \$3.50.

Šios ir kitos knygos bei muzikos plokštelės gaunama:

DARBININKO ADMINISTRACIJA

Knyga — geriausias draugas

Jonas Aistis, Elegijos — 2.50 dol., Penktoji Pradaigė — Literatūros Metraštis 1968 — 3.50 dol., Sekspyro Sone-
 tai. Vertė Alfonsas Tyruolis — 4 dol., Sventadienio Zodis, Kunigas Ant. Valiūška — 3 dol., A. Skema, Raštai I t. — 6 dol.
 V. Kavolio Lietuviškasis Liberalizmas — 3 dol., Liūnės Sute-
 mos Bevardė Salis — 3 dol., A. Landsbergio Penki Stulpai — 2 dol., J. Meko Gėlių Kalbė-
 jimas — 1 dol., J. Meko Pavie-
 niai Žodžiai — 4 dol., K. Al-
 meno Gyvenimas tai kekė vyš-
 nių — 5 dol., V. Kavolio Nu-
 žemintųjų Generacija — 2 dol.

Lithuania 700 Years, parashė
 A. Budreckis, J. Jakštas, J. Pu-
 zinas, S. Lozoraitis, redagavo A.
 Gerutis. Knyga parašyta ang-
 lų kalboje, didelio formato, kie-
 tais viršeliais, 474 psl. kaina
 12 dol. Liepsnos ir apmaudo
 asocijai, premijuotas J. Gliaudos
 romanas, kaina 4 dol. Kelias į
 Lietuvos nepriklausomybės at-
 statymą, J. Puzinas, išleido Ka-
 rys, kaina 2.50 dol.

Vergijos kryžkeliuose, S. Rū-
 kienė, kaina 5 doleriai, Lie-
 tuvių literatūra svetur,
 redagavo K. Bradūnas, kie-
 tais viršeliais 10 dol., Ant. Vil-
 nelės tilto, P. Jurkus, kaina
 2.50 dol. Peilio ašmenimis, J.
 Jankus, premijuota, kaina 3 dol.
 Dangus debesyse, J. Svaistas,
 premijuota, kaina 2.50 dol.

Gatvės berniuko nuotykių,
 R. Spalio apysaka jaunimui ir
 senimui. 2-oji Alg. Trinkūno
 iliustruota laida. 528 psl.
 minkštasis viršeliais 4 dol., kie-
 tais — 5 dol. Labai graži do-
 vana ypač jaunimui. Išleido dr.
 Vyduono fondas Chicagoj.

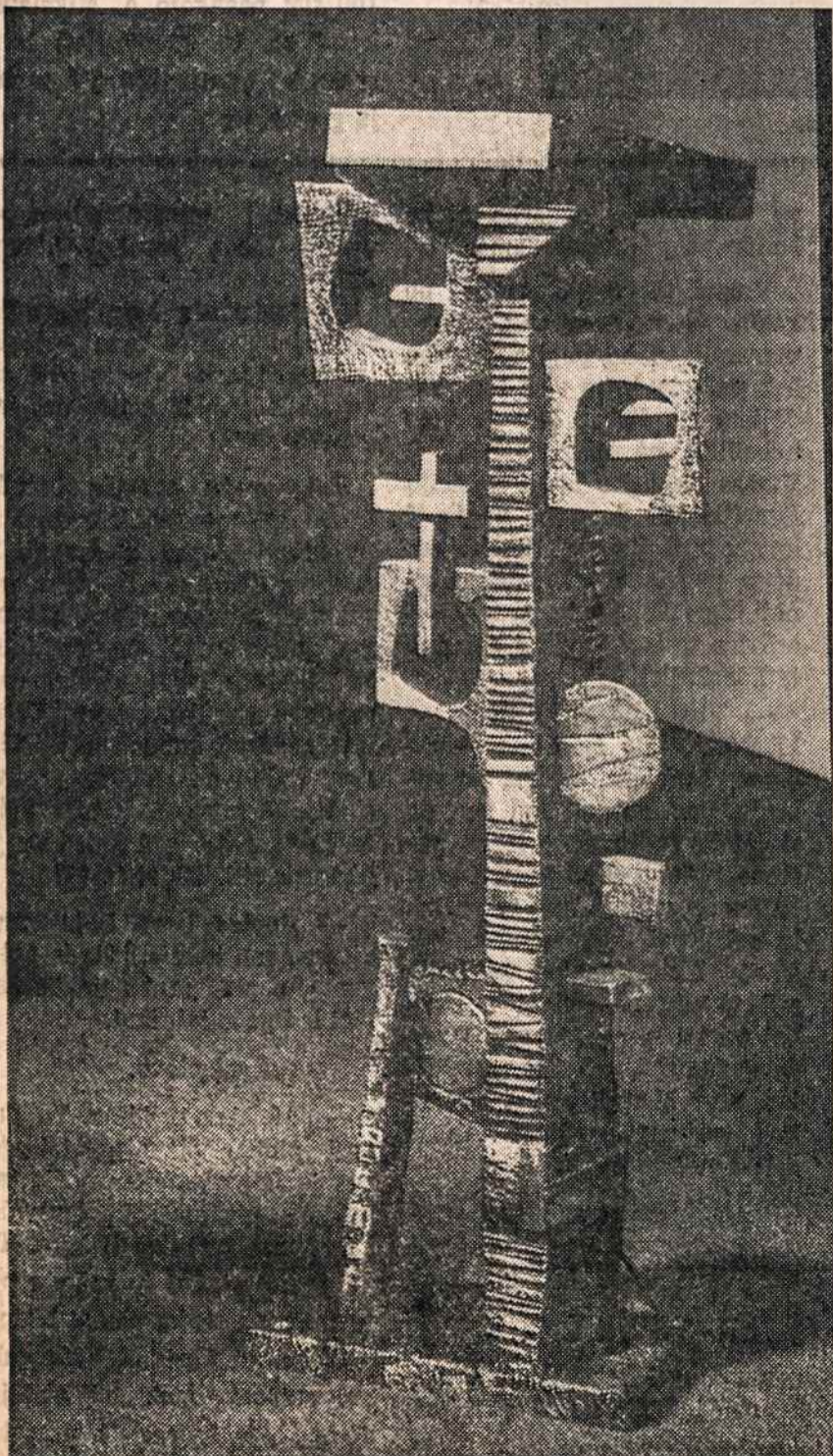
R. Spalio ankščiau išleista
 Alma Mater, kurios kaina kie-
 tais viršeliais 5 dol.

Aguonų gaisras, Vl. Slaito eilė-
 lėraščiai, 2 dol. Tik tau ir
 man, O.B. Adronės eilėraš-
 čiai, 3.25 dol. Trapus vakaras,
 K. Grigaitytės lyrika, 3 dol.
 Gimtinės takais, P. Narvydo
 pasakojimai, 3 dol. Bažnyčia
 susirinkimuose, kun. V. Zakaro,
 1 dol.

Lietuviai legionieriai Vietna-
 me, B. Vrublevičiaus, nuoty-
 kiai, kaina 2 dol. Gyvenimas tai
 kekė vyšnių, K. Almeno, no-
 velės, kietais viršeliais 5 dol.
 Lietuviškasis liberalizmas,
 redagavo V. Kavolis, kaina 3 dol.
 Senprūsių laisvės kovos su vo-
 kiekčių riterių ordinu. Dr. M.
 Anyso, kietais aplankais, kai-
 na 7.50 dol. Skemos raštai I
 tomas, redagavo A. Landsber-
 gis, kietais viršeliais, kaina 6
 dol. Penki stulpai turgaus aikš-
 tėje, A. Landsbergio, drama,
 kaina 2 dol. Sv. Kazimiero pa-
 rapija. Los Angeles, Calif., J.
 Gliaudos, kietais aplankais, kai-
 na 5 dol. Sv. Jurgio parapija
 Shenandoah, Pa., Dr. A. Kučo,
 kaina 4 dol., Gėlių kalbėjimas,
 J. Meko eilėraščiai, kaina 1
 dol. Pavieniai žodžiai, J. Meko
 vaizdai, kietais aplankais, kaina
 4 dol. Tau, sesute, P. Lember-
 to eilėraščiai ir trumpa velio-
 nies biografija, kietais aplan-
 kais 5 dol., minkštasis 4 dol. Tik
 tau ir man, O. B. Adronės
 eilėraščiai, kaina 3.25 dol. Tra-
 pus vakaras, K. Grigaitytės eilė-
 raščiai, kaina 3 dol. Bevardė ša-
 lis, L. Suteimos eilėraščiai, kie-
 tais viršeliais, kaina 3 dol. The
 Lithuanian Woman, redagavo
 komisija, kuriai vadov. B. No-
 vickienė, kaina 3 dol. Spheric
 and Linear Laws of Geometry
 by A. Stelingis, 2 dol., Vysk.
 Pranas Brazys, jo gyvenimas ir
 darbai, kaina 2 dol.

Smilgos, apsakymai A. Gied-
 rius, kaina 2.50. Pradaigė, še-
 štasis literatūros metraštis, re-
 dagavo K. Barėnas, kaina 3.50.
 Taip pat gaunami ir pirmieji
 metraščių tomai, kurių kaina
 po 3.50.

Šios bei kitos knygos ir lei-
 diniai gaunami Darbininko ad-
 ministracijoje.

Naujai atremontuota šv. Kazimiero bažnyčia Worcester, Mass., padaryta pagal dabartinius liturgijos reikalavimus. Dekoravo dail. V. K. Jonynas. Čia matome pultą, kur skaitomos lekcijos. Nuotr. V. Maželis

SUDARYTAS KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ CENTRAS

Lapkričio 1 Toronto Prisikėlimo parapijos patalpose įvyko Kanados lietuvių katalikų suvažiavimas, sukvietas organizacinio komiteto. Dalyvavo 79 registruoti atstovai ir 3 svečiai. Buvo atstovaujamos šios vietovės: Torontas, Hamiltonas, Montrealis, Londonas, St. Catherines, Delhi, Sudburis, Otawa.

Suvažiavimui sukvietė buvo sudarytas specialus komitetas, kuriam pirmininkavo J. Matulionis. Jis ir pradėjo suvažiavimą ir toliau jam vadovavo. Vicepirmininkais buvo prel. J. Tadaruskas, dr. J. Sungaila.

Pranešimą padarė organizacinio komiteto pirmininkas J. Matulionis, atpasakodamas komiteto veiklą. Noras suorganizuoti Kanados lietuvių katalikų jau buvo kilęs anksčiau. Praeitais metais rugsėjo 26 sudarytas organizacinis komitetas. Iš Chicago atvykęs K. Kleiva, laisvojo pasaulio lietuvių katalikų organizacinio komiteto pirmininkas, apžvelgė ligšiolines pastangas apjungti viso pasaulio lietuvių katalikus.

Kalbėjo ir vysk. V. Brizgys, paaikškindamas, ką yra nu-

veikę lietuvių vyskupai, ir primindamas, kad šiuo metu pagal Vatikano susirinkimo potvarkius vyksta visų katalikų apsijungimas.

Dr. J. Sungaila referavo statuto klausimą. Statuto projektas su kai kuriomis pataisomis priimtas.

Kun. St. Yla skaitė pagrindinę paskaitą "Katalikiškoji veikla į naują kelią", kur buvo paliesti dabarties aktualiausi klausimai. Pasisakyta dėl brošiūrų ruošimo, parapijų tvarkymo.

Pasisakyta dėl lėšų telkimo tokiam centrui. Suvažiavimas pasisakė už laisvus įnašus, kurių dydį nustato patys vienetai. Nutarimų projektą perskaitė dr. B. Povilaitis. Nutarimuose pabrėžiama, kad Kanados Lietuvių Katalikų Centras yra nepolitinė institucija. Centro veikla neturi kryžiuotis su LB veikla.

Valdybos rinkimai pareikalavo daugiausia laiko. Į centro valdybą išrinkta visa eilė žmonių, kurie paskui dar turėjo progos susirinkti pirmo posėdžio. Ten jie išrinko pagrindinius valdybos pareigūnus: pir-

min. dr. Juozas Sungaila, I vicepirmin. kun. Placidus Barius, OFM, II vicepirmin. dr. B. Povilaitis iš Delhi, išrinktas K. Monglicis iš Toronto. Kitų centro valdybos narių pavardės: Kunigų Vieniybės atstovas prel. J. Tadaruskas, kun. P. Ažubalis, kun. dr. F. Jucevičius, kun. dr. Pr. Gaida, se-

suo Ignė Marijošūtė, A. Kuocėpim. kun. Placidus Barius, OFM, II vicepirmin. dr. B. Povilaitis iš Delhi, išrinktas K. Monglicis iš Toronto. Kitų centro valdybos narių pavardės: Kunigų Vieniybės atstovas prel. J. Tadaruskas, kun. P. Ažubalis, kun. dr. F. Jucevičius, kun. dr. Pr. Gaida, se-

suo Ignė Marijošūtė, A. Kuocėpim. kun. Placidus Barius, OFM, II vicepirmin. dr. B. Povilaitis iš Delhi, išrinktas K. Monglicis iš Toronto. Kitų centro valdybos narių pavardės: Kunigų Vieniybės atstovas prel. J. Tadaruskas, kun. P. Ažubalis, kun. dr. F. Jucevičius, kun. dr. Pr. Gaida, se-

NEW BRITAIN, CONN.

Parapijos choras tęsia darbą
Sv. Andriejaus parapijos choras po trumpų vasaros atostogų vėl tęsia savo darbą. Kiekvieną penktadienio vakarą repetuoja po dvi valandas. Mokosi ne tik bažnytinis dalykus ir gieda kiekvieną sekmadienį per 11 v. mišias, bet turi ir didelį dainų repertuarą.

Šis choras yra vienintelė stipriausia lietuvių meninė organizacija New Britaine. Visomis progomis, ar tai būtų tautinė šventė, ar parapijos parengimas ir pan., choras kviečiamas atlikti meninės programos dalį. Didžiausias čia nuopelnas yra šio choro vedėjo muz. Jono Beinorio, kuris nenuilstamai dirba ilgą valandą ir savo darbštumu išjudina bei įtraukia į šį darbą ir kitus.

Choras jau yra užsiregistravęs dalyvauti būsimose dainų šventėje. Po Naujų Metų jau pradės repetuoti tai šventei skirtą kantatą.

Metinis choro vakaras

Kiekvienais metais paskutinį lapkričio šeštadienį parapijos choras surengia pasilinksminimo vakarą su įvairia dainų programa ir šokiais. Šis parengimas sutraukia ne tik vietinius, bet ir apylinkių dainos mėgėjus.

Šiais metais šis vakaras rengiamas lapkričio 29, 8 val. v., Lietuvių Svetainėje, 352 Park St., New Britain. Bus įvairi ir linksma dviejų dalių programa. Pirmoji, lietuviška, dalis pavaišaus Lietuvos subatvakarį. Antroji, angliška, dalis susidės iš visų pynės. Programą atliks mišrus choras, vyrų oktetas ir moterų sekstetas. Po programos bus šokiai, grojant europietiška muzika, vaišės, loterija bei kitokios pramogos.

Jonas Obelinis

Visi vietiniai ir apylinkių dainos mėgėjai ir šiemet kviečiami atvykti ir pasilinksinti. Įėjimo auka — 2 dol. Bilietai gaunami pas visus choro narius.

Parapijos vakariinė

Spalio 19 klebono kun. A. Edvardo Gradecko iniciatyva buvo surengta parapijos vakariinė. Pats klebonas buvo pasiėmęs visas šeimininko pareigas ant savo pečių. Darbščiosios šeimininkės dirbo nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro. Visas šis darbas buvo apvainikuotas gražiais rezultatais. Atsilankė virš 400 svečių. Šalia paties šeimininko klebono kun. A. E. Gradecko ir šios parapijos vikaro kun. Alberto Karaliū buvo ir visų gerbiamas svečias New Britaino majoras Paul J. Manafort, kuris vėliau į svečius tarė gražų ir nuosirdų žodį.

Kas gali nuvertinti saulėtos širdies vertę, kuri, kur tik eina, visur aplink save skleidžia laimę ir džiaugsmą! Kiekvienas jaučiasi patraukiamas linksmo veido ir smagios nuotaikos, o atstumiamas niūraus, niurzgančio ir nusiminusio žmogaus. Mes pavydime žmonėms, kurie visur skleidžia linksnumus, kuriems, kaip sakoma, laimė veržiasi iš visų porų. Pinigai, namai ir žemės, visi kiti turtai yra be vertės, palyginant juos su tokia prigimtimi. Šitas sugebėjimas spindėti saulės šviesa yra didesnė galybė, negu grožis ir dvasinis išsilavinimas.

O. Swett-Marden

Vakariinėje pasirodė naujai susiorganizavęs moterų sekstetas, pirmą kartą atlikdamas dvi lietuviškas ir tris angliškas dainas. Svečių buvo šiltai sutiktas. Šį moterų sekstetą sudaro: Elžbieta Liudžiuvienė, Aldona Stasiukevičienė, Geraldine Ganzer, Nina Stasaitienė, Dorothy Gužackaitė ir Martha Langford. Seksteto vedėjas — muz. J. Beinoris.

Vaikų choras

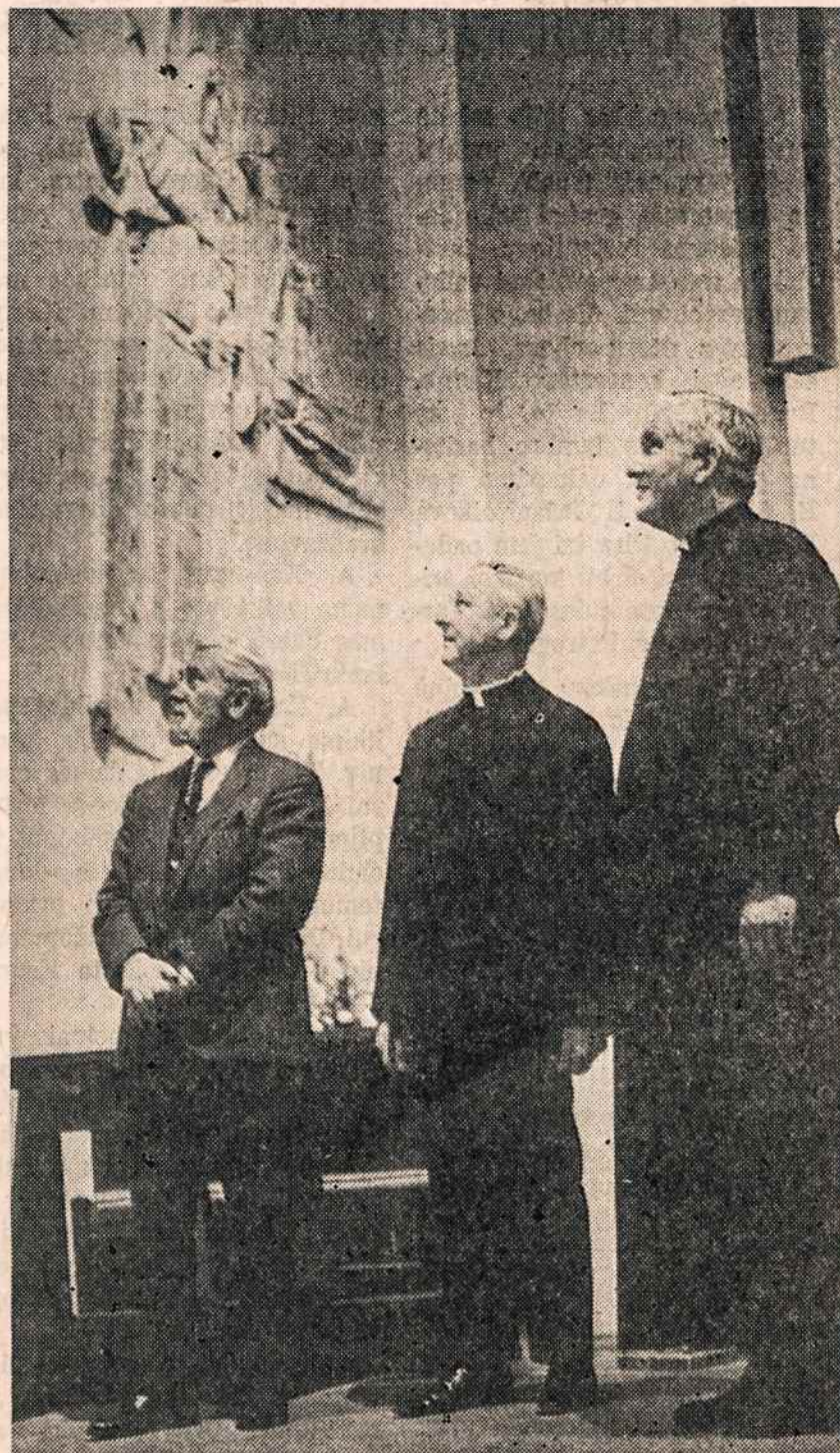
Pereitais metais muz. Jono Beinorio vėl buvo atgaivintas parapijos vaikų choras. Per žiemą stropiai dirbo, o pavasarį įvykusiame parapijos koncerte parodė savo darbo vaisius, puikiai atlikdamas lietuviškas ir angliškas dainas. Ne tik dainavo, bet ir kiekvieną sekmadienį bažnyčioje 9:30 val. giedojo mišių metu.

Šį rudenį vėl susirinko visi ir tęsia pradėtą darbą. Kadangi šiemet susidarė didesnis skaičius vaikų, jie buvo paskirstyti į dvi grupes. Viena grupė — nuo 8 iki 14 metų amžiaus, kita — nuo 5 iki 7 metų. Dabar abi grupės kiekvieną šeštadienį susirenka į repeticijas.

Lietuvių Bendruomenė

L. B. valdyba visuomet dėjo pastangas išlaikyti šeštadieninę mokyklą. Deja, ir šiemet, nesusidarius pakankamam skaičiui vaikų, norinčių lankyti liuanistinę pamoką, mokykla negalėjo pradėti darbo. Bet L. B. valdyba vis tiek tebesirūpina šiuo reikalu. Stengiasi kaip nors suburti vaikučius į bendrą ratelį nors atskiomis progomis. Tad buvo nutarta suruošti vaikam Kalėdų eglutę, kuri numatyta savaitgalį po Naujų Metų.

Nina Stasaitienė

Worcester, Mass., spalio 19 atžymėtas sv. Kazimiero parapijos 75 metų jubiliejus. Ta proga atremontuota bažnyčia. Dekoravimo darbus atliko dail. V. K. Jonynas (k.). Bažnyčią apžiūri vysk. V. Brizgys (v.), jį palydi klebonas kun. J. Jutkevičius. Nuotr. V. Maželio

Moksleivių ateitininkų kursai Putname

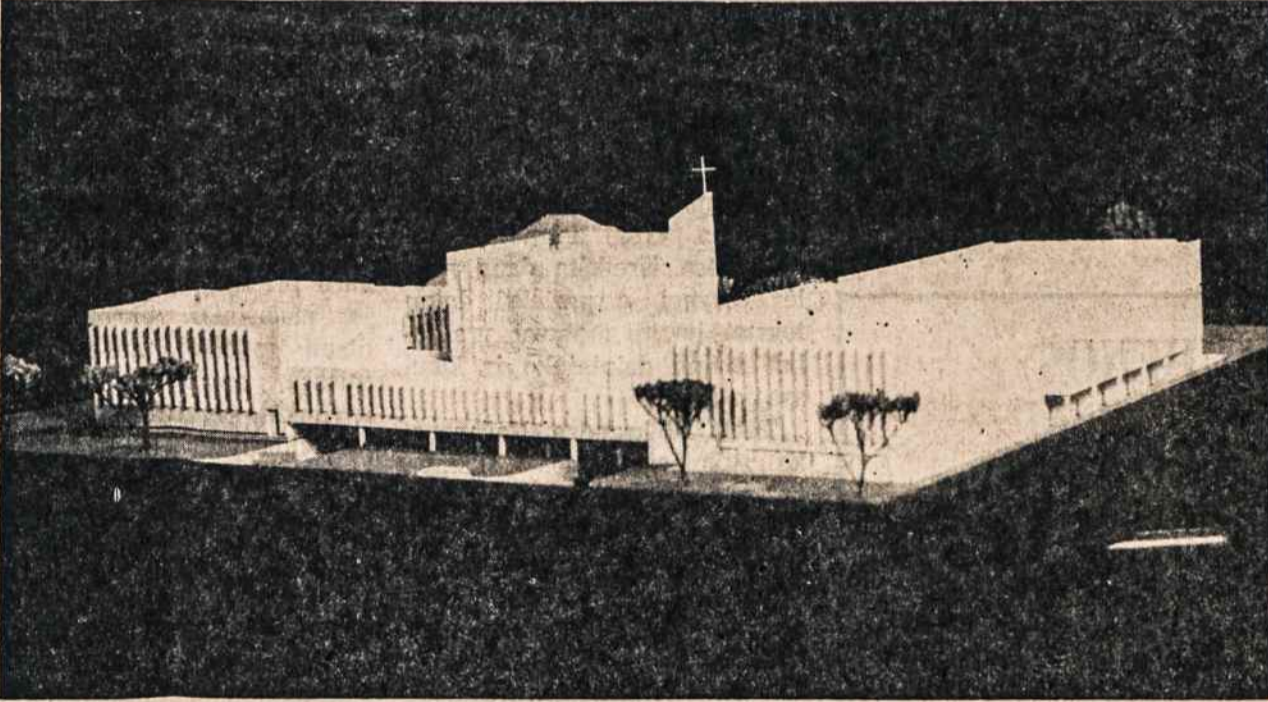
įvyks Padėkos dienos savaitgalį. Pradžią ketvirtadienį, 27, 12 val.; pabaigą sekmadienį, lapkričio 30, po pietų.

Kursus praves Eligijus Sužiedėlis, kun. Stasys Yla, dr. Vytautas Vygantas ir Antanas Sabalis. Jiem talkins studentai ateitininkai — Jurgis Oniūnas, Vytautas Maciūnas, Gita Merkevičiūtė, seselė Marytė ir Antanas Dambriūnas su Rimu Juzaičiu. Laukiama ir centro valdybos atstovų.

Registracija jau vyksta. Kursų mokestis — 25 dol., įskaitant registraciją.

Registruotis iki lapkričio 15, prisiūnciant 5 dol. šiuo adresu: Irena Eivienė, 139 Bellevue Ave., Brockton, Mass. 02402. Tel. (617) 583-6492.

Kviečiame visus vyresnius moksleivius šiais kursais pasinaudoti. To amžiaus jaunuoliai, kurie nėra ateitininkai, bet norėtų prisijungti prie Ateities sąjūdžio, taip pat kviečiami dalyvauti kursuose. Kursų mokestis — 25 dol., įskaitant registraciją.

Kultūros židinio pradinio plano modelis, darytas archit. Adolfo Tyliaus. Planuojama salė, liuanistinės mokyklos patalpos, organizacijos kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuovės, redakcijų bei administracijų patalpos, koplyčia, vienuolyna. Šis planų modelis bus toliau vystomas ir tobulinamas, tiek viduj, tiek išorėj. Nuotr. R. Kislailaus

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinyje tarnaus visiems lietuviams dėlto visų prašome kiek galint didesne auka prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TEVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką _____ statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimai / mūsų mirusiuosius) į:

- Garbės fundatorius (\$1000) Fundatorius (\$100)
 Amžinuosius narius (\$500) Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasizadu iš viso paaukoti ateityje statybų fondui _____

ADRESAS _____

Zip Code _____

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax Deductible)

IŠ VISUR

— Mykolo Sleževičiaus 30 m. mirties sukakties minėjime lapkričio 16 Chicagoje, Jaunimo centro didžiojo salėje, meninę programą atliks trio: smuikas — Povilas Matiukas, violončelė — Petras Armonas, fortepijonas — Manigirdas Motiekaitis.

— Lietuvių Studentų Sąjungos 19-tas visuotinis suvažiavimas įvyks lapkričio 27-29 Midway Exit Inn. Chicagoje.

— J. Gliados čiurolioniškos temos romanas "Ikarų sūnata" gaunama Atėnų bibliotekoje anglų kalbos vertime. Antikinės graikų legendos (Ikarų tėzė) įvedimas į romaną leidžia tikėtis to romano vertimo ir į graikų kalbą.

— Susipažinimo banketui rengti komisiją sudaro: Povilas Žumbakis, Jadvyga Dočkuvienė, Jonė Bobinienė, Marija Remienė, Elenutė Bradūnaitė, Laima Nainytė ir Jonas Pabedinskas. Banketas įvyks 1969 lapkričio 29 d. 8:30 v.v. Sharkos restorane, Chicagoje. Mokslo ir kūrybos simpoziumo proga.

— Dr. Arvydo Klorės organizuojamo forumo, įvykstančio Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu Chicagoje, temos pavadinimas yra pakeistas taip: "Rytojaus mokslo kryptys" (buvęs pavadinimas Mokslo 2000-taisiais metais). Be dr. A. Klorės šiame forume dalyvaus: prof. dr. Algis Avizienis, prof. dr. Ina Užgirienė ir dr. Jonas Valaitis.

— Prof. dr. Broniaus Vaškelio suorganizuotame Lietuvių literatūros posėdyje, Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu, paskaitas skaitys šie prelegentai: prof. dr. Bronius Vaškelis — Partizaninio judėjimo pavaizdavimas sovietinėje lietuvių literatūroje, prof. dr. Ilona Gražytė — Naujos mintys ir išraiškos formos lietuvių šiuolaikinės literatūroje, prof. dr. Silbajoris — Poetinio vaizdo ieškojimai naujoje lietuvių literatūroje.

— Katalikų Universitete Washingtono studijoje šie pranciškonai: tėv. Antanas Kvederis ir klierikas Jonas Tamašauskas. Tėv. Kvederis iki šiol mokytojas sv. Antano gimnazijoje. Washingtone jis ruošiasi magistro laipsniui iš Amerikos istorijos. Klierikas Tamašauskas yra baigęs Kutztowno Kolegiją Pensilvanijoje. Washingtono studijoje filosofija.

— Kun. dr. J. Gutauskas, suorganizavęs Kanados, Delhi, Ont., ir apylinkių lietuvių katalikų parapiją, rengia tos parapijos dešimties metų veiklos ir lietuvių gyvenimo istorinę apžvalgą. Dešimtmečio minėjimas bus lapkričio 29.

— Dr. Balys Petrauskas, medicinos gydytojas, apsigyveno Omahoje ir Creighton universitete toliau praktikuosis patologijos srityje.

— Jono Zmuidzino novelių knyga "Runcė ir Dandierinas" jau išleista "Nidos" leidyklos Londone, Anglijoje. Knygoje yra šie kūriniai: "Ateinant", "Rausvė", "Runcė ir Dandierinas". Knyga turi 110 psl. Viršelis dail. H. Zmuidziniens.

— Linas Kojėlis iš Los Angeles, Calif., moksleivių ateitininkų stovyklos metu Dainavoje "žygyje už Ateitį" varžybose laimėjo pirmą vietą ir šiam moksleivių žurnalui uždirbo 150 dol. Linas stovykloje buvo išrinktas ir apdovanotas kaip lietuviškiausias stovyklautojas.

— Tautos Fondui aukoję 25 dol. įsijungė į ypatingųjų TF rėmėjų eiles: P. Baltrulionis iš Jamaica, N.Y., dr. P. J. Bagdas iš Douglaston, N. Y., Al. Balsys iš Manhattan, N.Y., ir Vincas Bartuška iš Jersey City, N. J. (E)

Jūros pakrantėse Kennebunkport, Maine, beliko tik žuvėdros. Nuotr. V. Maželio

10 METŲ NUO KOMP. ALEKS. KAČANAUSKO MIRTIES

"Pagarba mirusiem — tiek pat sena, kaip ir žmogus. Tai liudija pačios seniausios žinios, kurias išskaitome ne tik raštuose, bet ir kapuose..." Prašau man atleisti, kad šias mintis išrašiau iš straipsnio Darbininke. Jos trumpos, bet turi gilią prasmę ir labai parąškina šį rašinį.

Kadangi Lietuvoj dainavau kompozitoriaus A. Kačanausko parašytas dainas mokyklų, parapijų ir tautiškų organizacijų bei visuomenės rengimuose, o išeivijoje ir vėliau — siai sukurtas dainas, tai jaučiu pareigą — mėgiamiausią kompozitorių prisiminti, paminėti ir pagerbti jo mirties dešimtoji metinė, š. m. lapkričio 16.

Neužmirštamo kompozitoriaus biografijai panaudoju K. Kavecko parašytą įvadą 1963 m. Vilniuje išleisti knygai — A. Kačanauskas, Solo dainos ir duetai.

Aleksandras Kačanauskas gimė 1882 gegužės 31 Kaune. Muzikos mokėsi irgi Kaune pas kompoz. Juozą Naujalį, o nuo 1906 iki 1911 — Rygos muzikos mokykloje.

A. Kačanauskas įgijo aukštą muzikinį išsilavinimą: puikiai grojo vargonais (ruošė vargonų koncertus), gražiai pritarė solistams fortepijonu, jautriai ir temperamentingai vadovavo chorui. Jis buvo suorganizavęs mišrų chorą, kuris sėkmingai koncertavo Kaune, Rygoje (1928). Be to, ir pats turėjo gražaus tembro baritoną (jis mokėsi dainavimo pas E. Sonkę ir I. Prianišnikovą Petrograde). Visa tai jam padėjo sėkmingai dirbti muzikos srityje dideliuose miestuose Varšuvoje, Rygoje, Petrograde.

A. Kačanausko kūrybinė veikla prasidėjo gana anksti. Pas J. Naujalį pramokęs harmonijos, jis 1900 m. harmonizavo dainą "Oi rūta, rūta." 1908 m. Rygoje pradėjo rašyti originalias solo dainas. 1910 m. Petrograde suruoštam Lietuvių Dailės Draugijos konkurse jo daina Maironio žodžiais — "Kur bėga Sešupė" pažymėta pirma premija, o solo daina — arioso "Už klystančius žmones" — antra premija.

1920 m. A. Kačanauskas grįžo į gimtąjį Kauną ir įsijungė į muzikos gyvenimą. Jis organi-

zavo Lietuvių Muzikų — Menininkų draugiją (1924 m.), padėjo kurti Operos Teatrą, kuriame pats dainavo solo partijas. Visą laiką dirbo pedagogiškai darbą Kauno muzikos mokykloje, o nuo 1930 m. Kauno Valstybinėje Konservatorijoje dėstė solfedžio bendrąjį fortepijoną, dainavimą. 1949 m. persikėlęs į Vilnių, Valstyb. Konservatorijoje dėstė partitūrų skaitymą ir choro dirigavimą, aranžavimą.

A. Kačanauskas, nusipelnęs meno veikėjas ir neužmirštamą dainų kūrėjas, mirė 1959 lapkričio 16.

A. Kačanausko muzikinį palikimą sudaro virš 200 kūrinių. Tai daugiausia dainos chorui, solo, keletas pjesių fortepijonui, smuikui, trombonui ir siuita lietuvių liaudies dainų temomis simfoniniam orkestrui. Dalis dainų ir instrumentinių pjesių buvo išleista Kaune 1923-1936.

Ypač dideli nuopelnai yra A. Kačanausko dainų kūryboje. Iki šiolei plačiai dainuojamos choro dainos Maironio žodžiais "Vasaros naktys", Putino žodž. — "Zvaigždutė" ir kitos, bet didžiausio populiarumo susilaukė jo solo dainos. Jis yra vienas iš lietuviškojo romano kūrėjų.

1923 m. laisvai atkurtos lietuvių liaudies dainos "Kad aš našlaitėlė," "Tų mergelių dainavimas" yra gražiausi liaudies motyvų kūrybiško panaudojimo pavyzdžiai.

A. Kačanausko solo dainos pasižymi aiškiu ir gražiu melodijos vedimu ir nesunkiu, bet patraukliu fortepijono pritarimu. Joms nesvetima ir lietuviškos liaudies dainos gaida. O savo nuosirdžiu ir paprastu braižu jos prieinamos ne tik solistams dainininkams, bet ir meno mėgėjams.

Iš dainų seniausios sukurtos — duetas "Nesek sau rožės prie kasų" — Maironio žodžiais (1923 m.) ir išleistas tais pačiais metais solo dainos "Mano gimtinė" — Maironio žodžiais, Patekėk, aušrine, Mano rožė — Fausto Kiršos žodžiais. Be to, solo daina (A. Mickevičiaus tekstas, Maironio vertima) "Vilija", parašyta 1925 m. Kitų dainų laikotarpis — nuo 1948 m. iki 1958 m. Paskutinioji A. Kačanausko sukurtą daina yra "Graži tėvynė mano", žodžiai B. Sivicko.

Kompozitoriaus kūrinuose jaučiama grynai lietuviška dvasia, juose išreikšta daug meilės tėvynei, o parinkti dainų tekstai ir jų motyvai yra labai artimi dainininko ir klausojo širdžiai.

Tegu Aleksandro Kačanausko sukurtos dainos skamba mūsų vargstančioji tėvynė ir išeivijoje. Ir tegu tos dainos sujungia mus visus su Lietuvos žeme, nes tikroji meilė gimtam kraštui reiškiasi per dainas ir jų kūrėjus...

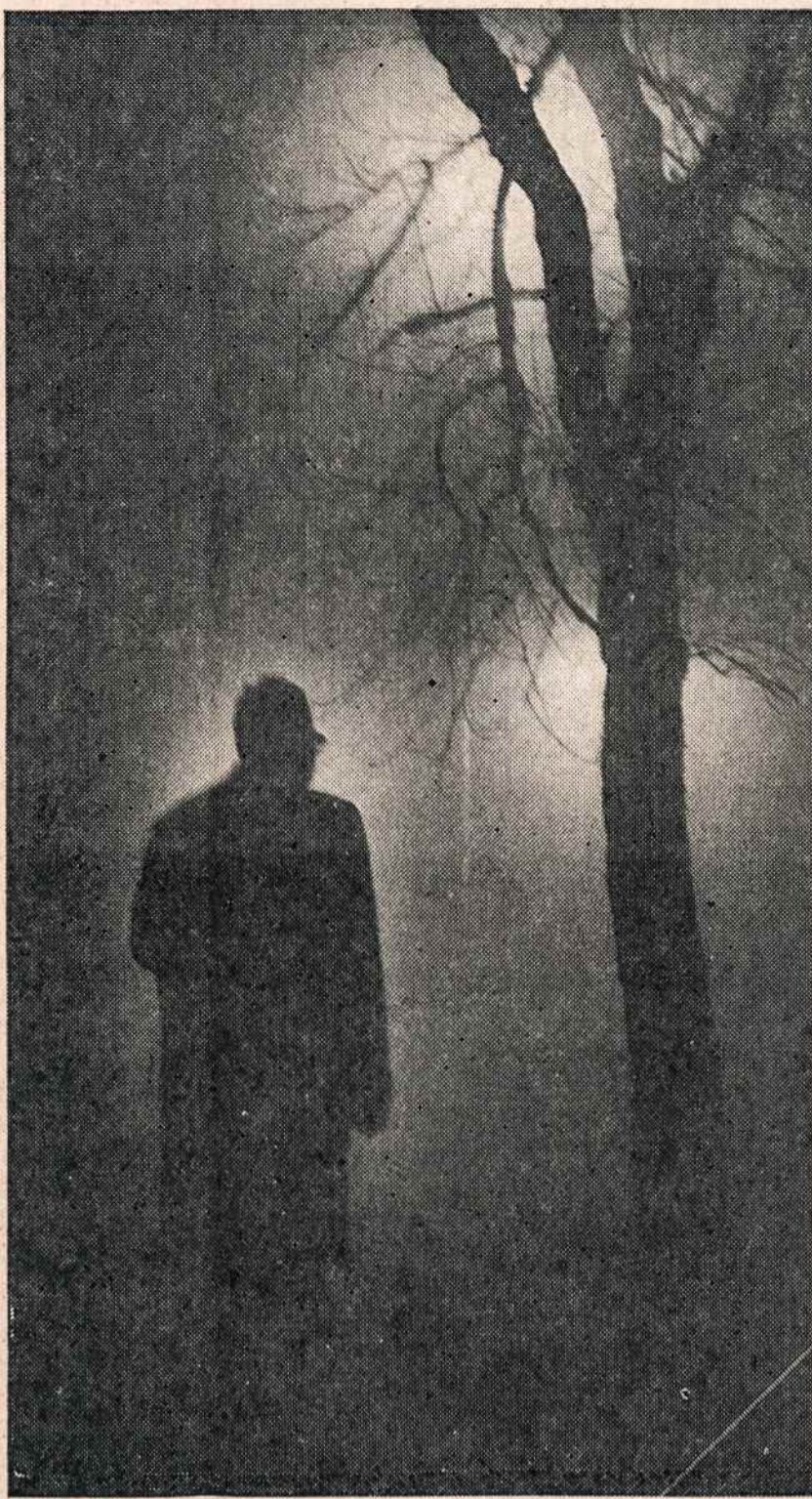
Marė Petruskienė

DETROIT, MICH.

Šv. Antano parapijos organizacinis komitetas

Detroito arkivyskupijoje parapijų tarybų rinkimai ar pasirošimas jiems vyksta beveik visose parapijose.

Lapkričio 3 įvyko pirmas Šv. Antano parapijos tarybos rinkimai susidomėjusių asmenų susirinkimas, kuriame dalyvavo parapijos klebonas kun. Walter Stanevičius, seselės Alverna ir Eleonora ir 13 parapijiečių. Buvo peržvelgtos arkidiecezijos paruoštos gairės taryboms sudaryti, nutarta pradėti smulkiau tuo klausimu informuoti visus parapijiečius ir išrinktas organizacinis komitetas, kuris rūpinsis propaganda ir parapijos tarybos rinkimais.

Rudens miglose

Nuotr. V. Maželio

KNYGOS MYLĖTOJUI

Esu parašęs I pasaulio karo atsiminimus. Dabar, praėjus 50 metų nuo karo pabaigos, norėčiau matyti juos atspausdintus. Knyga būtų 400-500 psl. ir paveiksluota. Joje yra aprašyti įvykiai Lietuvoje 1914-1918 metų laikotarpyje.

Naujai knygai pasirodyti dabar yra reikalinga visuomenės pagalba. Jūsų pritarimas, kaip knygos mylėtojo, rėmėjo ir bičiulio, galėtų žymiai palengvinti laukiamos knygos pasirodymą.

Knyga pavadinta "Lietuva caro ir kaizerio nagaose". Ji 1948 m. iki 1958 m. Paskutinioji A. Kačanausko sukurtą daina yra "Graži tėvynė mano", žodžiai B. Sivicko.

Knygos turinį sudaro: žodis skaitytojui, pratarmė, Romanovų dinastija, Rasputino vaidmuo ir mirtis. Didžiojo karo priežastys, mobilizacija ir jos padariniai, pirmųjų karo dienų įspūdžiai, mūšiai Naumiesčio apylinkėje, Sirvintos apylinkės įvykiai, istorinio tilto likimas, kazokai karia 'vokiečius', Lietuva I pasaulinio karo metu, vokiečių kareivių savalė, ateina vokiečiai — būsite sušaudyti, šiurpūs karo vaizdai, Kauno tvirtovės likimas, pastotės, vargai ir nuolykiai, lietuviai caro armijoje, vo-

kiečių įsakymai gyventojams, sunki vokiečių okupacija, rusų karo belaisvių bėdos, skundikai, šnipai ir provokatoriai, vokiečių karo teismai, prievartos darbai ir baudos, dvasiški ir jų rezistencija, lietuvių pasipriešina vokiečiams, I pasaulinio karo kalbininkai ir žuvusieji, lietuvių viltys karū metu, literatūra apie I pasaulinį karą, mecenatai ir garbės prenumeratoriai, žymesnių klaidų pataisymai, turinys, nuotraukos ir t.t.

Knyga jau baigiama surinkti. Bus įrišta kietuose viršeliuose. Mecenatai — rėmėjai ir garbės prenumeratorių pavardės bus įrašytos knygos pabaigoje.

Knygos kaina — 5 dol. su prisuitimu. Prenumeratą iki gruodžio 1 prašome siųsti adresu: A. Gintneris, 3221 W. 61st Street, Chicago, Ill. 606 29.

Antanas Gintneris

VEDYBINĖ SALIŪNŲ SUKAKTIS

Buvęs LRKSA centro sekretorius Juozas B. Saliūnas ir buvusi ALRK Moterų S-gos centro sekretorė Ona Stalionaitė-Saliūnienė, gyv. 58 N. Welles Ave., Kingston, Pa., minės aukštinę (50 metų) vedybų sukaktį lapkričio 29. Tą dieną, 10:30 ryto Kingstone šv. Marijos parapijos bažnyčioje sukaktuvinių intencija bus iškilmingos mišios.

J. B. Saliūnas buvo pirmosios Lietuvių Darbininkų Sąjungos centro valdybos vicepirmininkas.

Po mišių VFW posto patalpose, Kingstone, bus sukaktuvinis pokylis, dalyvaujant šeimos nariams, giminėms ir kitiems.

Juozas ir Ona buvo sutuokti 1919 lapkričio 27 (Padėkos Dieną) šv. Juozapo parapijos bažnyčioje. Waterbury, Conn. Sutuokė tuolaikinis klebonas kun. J. J. Valantiejus.

Beje, J. B. Saliūnas rugsėjo 28 minėjo 82 metų amžiaus sukaktį.

Vytautas Kutkus

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvo paukštelė daina, Tekėj saulelė, Lopšinė lelytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Ziemą ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus lietuviškos mokyklos mokinių choro pritariant kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

"Dainuojų jums, Aurelija". Mano gitara, Meilės ilgesys, Melsvas drugelis, Vandens lelijos. Aukso žiedai, Ažuolų šlamesys, Baltos rožės, Einu namo, Vasaros lapai, Jau niekad ir Mama. Lengvos muzikos plokštelė kurią įdainavo A. Paukštelienė. Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Palangos Južė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktorai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškas tekstas S. Makaitytės. Kaina 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos plokštelė, kur pats autorius kompozitorius atlieka 11 savo kūrinių su pianinu. Mono, kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų recitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvynė, Lietuvos laukai, Tykiai, tykiai, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leonovallo, Meilės eleksyras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perlu ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofelė — A. Boito, Perlu ieškotojai — G. Bizet, La Boheme — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — A. Kačanausko, Ne margi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykiai, tykiai, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaitė — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

A. Šabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrota, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Padubau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepure, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakaras, Nemuna, Pūgos, Žmogus, kuris gyvena, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidza, Ryto čilubėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

Lauksiu tavęs, Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eik, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanuskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijošius, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

G. Vasiliauskienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopšinė, Daina apie upelį, Išdykęs rudėlis, Kregždutė, Lakštingalos giesmė, Kalnų piemenaitė, Pievoje žolėlė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kaina 6 dol.

Rūtos ansamblis ir sol. Lionė Juodytė dainuoja: Aš mėgstu mėlynąjį dangų, Kaip gražiai žiba zvaigždutės. O kai aš. Sakyk, upeli, Džingulikai, Ko liūdi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berniui nesisūliau, Kur banguoja Nemunėlis, Ar negaili, seserėle, rūteliu. Pasakyk, čigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur bernelis vieną mintį ir Kaip slaptai. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvynė Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užuomarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaitė, D. Cibulskytė, J. Baranauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Sigutė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinų šalis, Karta kalalaitis, Tindy o tindy, Ziemą, Miegokl vaikeli, Striukis beuodegis, Sigute ir Liepsnabarzdus rudabardis. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda. Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Zibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkin ant kelių, Marija, Marija; Sventas, Sventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizglio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašokti, Lietuvaite, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrota, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskeno mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anūkų, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtinii, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdainuotos dainos ir arijos: Piovė lankoj, Vai ir prijogo, Kad aš jėjav uyltėlėn. Koks ten lengvas poilsėlis, Radio karvytės mano, Generaliū aš išginiau, Saulute motinute, užtekėk, Kai aš mažas buvau, Siū namo, Lopšinė, Zvaigždutė, Stasys, Devintoji banga, Agnus Dei, Ave Maria ir Funiculi funicula. Mono. Kaina 5 dol.

Nr. 2. Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arijos: Kur bakūžė samanota, Ugnelė, arija iš "Meilės eliksyr", L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekin serenada iš "Pajacų", arija iš "Rigoletto", Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdada N'Namuratto (A. Canio), Dieitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužėli, nesvoliook, Pradalėli. Kaina 6 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

Kun. Jonas Buikus pakeltas į prelatus

Spalio 27 Vatikanas pranešė per Lietuvių kolegijos rektorijų prel. L. Tulabą, kad Jonui Buikui, švenčiančiam kunigystės 35 metų sukaktį, suteikiamas Monsinjoro titulas. Kunigas J. Buikus šiuo metu gyvena Villa Lituania Romoje.

Kun. Jonas Buikus yra gimęs Radžiūnų kaime, Alytaus parapijoje. Mokslus ėjo Alytaus gimnazijoje ir Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Į kunigus įšventintas 1934 birželio 17. Įšventino vysk. M. Reinyš.

Pradžioje buvo paskirtas vikaru į Zapyškį, po dviejų metų į Veisėjų parapiją. Vysk. A. Karosas jam pavedė įkurti naują parapiją Paveisnykuose, apie 7-8 km. nuo Alyčiamiečio. 1937 jį perkėlė į Kapčių, o naujos parapijos įkūrimo darbus baigė kitas kunigas. Alytuje išbuvo 5 metus. Čia buvo numatyta statyti naują bažnyčia, bet dėl prasidėjusių rusų ir vokiečių okupacijų darbas buvo sutrukdytas.

1942 vyskupas pavedė suorganizuoti naują parapiją Akmenynų kaime, tarp Kalvarijos ir Gražiškių. Šios parapijos įkūrimas vyko gana sėkmingai ir greitai. Visų šventų išvaka-

rėse jau buvo persikelta į naujai pastatytą bažnyčia, prieš pat Kalėdas buvo pastatyta ir klebonija. Tolimesnes numatytas statybas sutrukdė prisiartinęs rusų-vokiečių frontas. Frontas giliau sustojo tose apylinkėse, ir visi naujieji pastatai buvo sunaikinti.

1944, priartėjus frontui, kunigas J. Buikus buvo priverstas pasitraukti į vakarus. Vokietijoje 4 metus išbuvo Seligenstadto lietuvių tremtinių stovyklos kapelionu.

Į Ameriką atvyko 1948 rugsėjo mėn. Greitai įsijungė į parapijos darbą ir buvo vikaru lietuvių parapijoje Girardvilėje, Pa. Tai anglų kasyklų rajonas. Ten išvikaravo 19 metų. Susilpnėjęs sveikatai, pasitraukė iš pareigų ir 1967 metų pabaigoje išvyko gyventi į Romą. Pakvietė Lietuvių kolegijos rektorius prel. L. Tulabą.

Sventasis Sostas, pagerbdamas šį tylų ir kuklų kunigą ir pakeldamas jį į prelatus, parodė prielankumą lietuvių tautai, kuriai dabar tiek daug tenka kentėti ir Lietuvoje ir būti išblaškytiem visam pasaulyje.

E.S.

GEROS NAUJIENOS

DOVANŲ pirkėjams ir užsakytojams DOVANŲ PAZYMEJIMŲ giminėms LIETUVOJE ir U.S.S.R. — Dabar galima pasirinkti bet kurį iš sekančių trijų metodų:

- ISSIRINKTI IR UŽSAKYTI SPECIFINIUS DAIKTUS kaip motociklus, šaldytuvus, radijus, televizijos aparatus, kameras, rūbus ir šimtus kitų daiktų, randamų mūsų naujuose kataloguose.
- NUPIRKTI DOVANŲ PAZYMEJIMĄ (Merchandise Purchase Order) — už kurį jūs giminės gali pasirinkti ką nori arba
- NUSIŪSTI SPECIALŲ RUBLIŲ PAZYMEJIMĄ (Preferential Special Rouble Certificate) — su kuriuo jūs giminės gali gauti importo kokybės prekes, specialiomis (diplomatinėmis) pažemintomis kainomis.

Toji nauja sistema suprastina procedūrą ir pagreitina pristatymą. Šimtai naujų daiktų yra pridėta. Kokybė pagerinta. Kainos sumažintos. — Dėl naujo katalogo ir smulkesnių informacijų kreipkitės į bet kurią mūsų prisijungusių firmų:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Tel. (215) WA 5-3455

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N.Y. 10019 — Tel. (212) 581-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45th Street, New York, N.Y. 10036 — Tel. (212) CI 5-7905

ar į jų skyrius, ar tiesioginiai į:

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South, New York, N.Y. 10003 Tel. (212) 228-9547

PERSPEJIMAS! Dėl savo saugumo ir greito užsakymų išpildymo, užsakykite tikrai per viršuje išvardintas firmas ar jų skyrius, kurios yra oficialiai pripažintos atstovauti PODAROGIFTS, INC.

NAUJOS PLOKSTELĖS

Zirginėliai: Zuikio puikio byla, Pasaka apie katinėlį ir gaidelį, Daržovių gegužinė, Du kaciuokai, Skrendantis paršukas, Eglė žalčių karalienė. Antroji laida skirta vaikams, kaina 5 dol.

Antrieji Zirginėliai: Vasaros pasaka, Kalėdų dovana, Klementina ir Valentina ir Rimas pas Kęstutį. Birutės Pukelevičiūtės režisūra. Dainos ir muzikinė palyda Fausto Strolios. Graži dovana vaikučiams. Stereo, galima groti ir mono, kaina 5 dol.

Tykus buvo vakarėlis. — Naujai išleista ilgo grojimo lietuvių dainų ir šokių muzikos plokstelė, kurioje įgrota: Tykus buvo vakarėlis, Laivai, Šių naktely, Kas bernelio sumislėta, Oi laukiau, Bernužėli nesivolio, Sena amerikiečių daina, Plauks laivelis, Dėdės Jono polka, Trankus kaimo valsas, Septynios mergaitės sutikau, Rozeta ir Džiaugtis jaunyste. Dainuoja solistai, vyrų kvartetas. Muzika — tautiniai instrumentai ir orkestras. Mono (galima groti ir stereo). Kaina 5 dol.

Dainos ir arijos. Sol. V. Dauroras įdainavo: Žalioj lankele, Augau aš pas tėvelį, Pamylėjau vakar. Augo putinas, Saldus alus, Dėdės Jono polka, Tų mergelių dainavimas, Anoj pusėj Dunojėlio, Žaliam berže, Jau saulutė leidos, Trakų piliis, arijos iš Rossini "Sevilijos kirpėjas", Verdi — "Nabucco" ir "Don Carlos", Beethoven — daina "In questa tomba obscura" ir Meler "Gimtinė". Palyda simfonijos orkestro. Mono (galima groti ir stereo). Kaina 5 dol.

Su užsakymais kreiptis į "Darbininko" administraciją: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Persiuntimui pridėdama 50 centų.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokstelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras, Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik ke liolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

"Tautos kelio" — dail. Jurgio Juodžio tapybos kūrinių albumas. 50 spalvingų paveikslų iškelia Lietuvos valstybės tęstinumą nuo vainikuoto karaliaus Mindaugo laikų. Kaina 7 dol.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokyti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyn. 479 psl., kietais viršėliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradantiems mokytis lietuvių kalbą. **Lithuanian Reader for Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

"Awakening Lithuania". Profesorius J. Stukas anglų kalba aprašo lietuvių tautinį atgimimą. Kaina 3 dol. Kietais viršėliais 4 dol.

Dainų Sūkurys, populiarios bei šokių dainos, 1 dol.

Su Daina, dainorėlis. 392 populiarios lietuviškos dainos, 2 dol.

Sios bei kitos knygos ir plokstėlės gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastas, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

LIETUVIŠKŲ PLOKSTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelė, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėvelį Stikliukėli. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Žibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 liet. dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistic, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėle, pasakyk, Aunu, aunu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarėlis, iš op. "Birutė" Sesutėlės — lelijėlės ir iš op. "Dana" moterų choras.

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedoja, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau lineilus, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisejau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žaselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnėlė, Uncių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jojau dieną, Sutems tamsi naktužėlė, Aušta aušrelė, šviesi pazarėlė. Tris dzenas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garsys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

New Yorko Lietuvių vyrų choras įdainavo: Tėve mūsų, Oi broli broleli, Aš pas tėvelį, Jojau dieną, Žvaigždutė, Anoj pusėj Nemunėlio, Ulijoja bitelė, Oi toli toli, Pirmyn į kovą, Tu sakalėli, Atsisveikinimas ir Tėvynei. Mono 2 dol. Stereo 3 dol.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktužė rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langeliu, Oi berneli vientury ir Vakaras. Kaina 3 dol.

Dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuotos liaudies dainos: Plaukia Nemunėlis, Subatos vakarėlis, Gražių dainelių, Buvo gera gaspadinė, Per girią, girelę, Tūkstantis žingsnelių, Šalta žiemužė, Per Klausučių ulytėlę, Vilniaus kalneliai, Prageriau žirgelį, Praded aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesakiau, Pasėjau linelius, Daug daug dainelių, Mylėjau mergelę, Bijūnelis žalias, Kai aš turėjau kaime mergelę. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Vėl dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuota: Mes su rūtom, Atskrend sakalėlis, Motulė mane barė, Kas subatos vakarėlis, Šeriau žirgelį, Gegutė raiboji, Ant kalno karklai, Suskyniau skynimą, Du broliukai kunigai, Šeriau šeriau sau žirgelį, Kur tas šaltinėlis, Augo kieme klevelis, Ant kalno mūrai, Eisim, broliukai, namo. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Virš išvardintos trys ilgo grojimo plokstėlės su persiuntimu už 5.50 dol. Gaunamos Darbininko administracijoje.

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

DEDIKACIJOS ŠVENTĖ ARTĖJA

Istoriniai didelis lietuvių skaičius pirmą kartą susirinks Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PASŲVENTINIME.

Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje. Aukotojų ir jų paminėtų asmenų vardai liks ateičiai specialiose knygosose Vatikano ir lietuvių archyvuose. Neatidėliokite atsiųsti savo auką. Siųskite adresu: Lithuanian Martyrs' Chapel, 2701, West 68th Street Chicago, Ill. 60629.

Janina Mathews vedamoje Curley rolėje "Curley McDimple" vaidinime, kuris vyksta Bert Wheeler teatre, 250 43rd Street, Hotel Dixie, tel. 524-2323. Vaidinimai su Janina vyksta trečiadieniais, penktadieniais, šeštadieniais du kartus ir sekmadieniais du kartus. Nuotr. V. Maželio

SPORTAS

LAK:YONKERS 2:2 (1:0)

Pereitą sekmadienį pirmoji Lietuvių Atletų Klubu komanda baigė futbolo pirmenybių rungtynes prieš Yonkers lygionimis 2:2. Tiesa, po rungtynių paduotas protestas gal ir atneš abu taškus, bet tikrumoje nebe galime laimėti ir prieš paskutinėje vietoje stovinčią komandą. LAK žaidė šios sudėtis: Jankauskas; Bileris, Kulys, Kreicas; Sileikis, Bagdžiūnas, Cantos; Malinauskas I, Market, Česnauskas, Vainius IV. Rungtynės ir vėl laimėti buvo galima. Česnauskas nesugebėjo išnaudoti puikių Market padavimų, vieną kartą vos iš kelių metrų nepataikė į tuščius vartus. Silpnėsi šį kartą šoniniai gynikai. Kulys viduryje jau pirmame kėlinyje išmūšęs galva kamuolį iš vartininko Jankausko rankų, antrame kėlinyje iš panašios padėties patasai sau įvartį išmūšė. Kertiniai puolikai atrodė dar gyvenno šeštadienio skautų "Sapnų vakaro" įspūdziais, taip kad jau kaip ir nebūta. Neaiški žai-

dimo sistema, jei iš viso tokia yra. Reikia pripažinti, kad vienas bent šiuo metu nekaip vedamas. Iš tamsios aplinkumos išsiskyrė po ilgesnės pertraukos žaidėjas Bagdžiūnas. Sėkmingas ir kietas kovotojas. Vienintelis iš visos komandos mokas aikštėje vietą pasirinkti. Likusieji mūsiškiai jau su kamuoliu nekokie, o apie žaidimą be kamuolio atrodė nei vienas nėra girdėjęs. Gyvas puolime šį kartą Market, pasiekęs pirmą įvartį po gero solo praėjimo. Neblogas Sileikis. Jei dar sugebėtų geriau kamuolį perduoti, būtų visai geras. Ateinantį sekmadienį pirmoji komanda rungtynių neturi.

Rezervinė priešžaismyje gavo 0:7.

Mažučiai šeštadienį rungtynėms nukeliavo ne ton aikštėn! Ar bus taškai užskaityti priešininkui, tai dar pamatysim.

Ateinantį šeštadienį mažučiai keliauja į Spring Valley, N.Y., kur 3 val. žaidžia Clarkstown High School aikštėje.

Kitos pirmos komandos rungtynės yra lapkričio 23 prieš White Plains namie. **Atletas**

SERVICE

CARL TRUCKING SCRAP IRON & METALS HOUSE WRECKING and SALVAGING
396 15th Avenue Newark
Dial 201-374-3443

CASTELLI
Complete automotive service, tune ups, front end, brakes, transmissions. Automobile electric service, Air conditioning. GE 6-4918. Large indoor facilities. 500-06 Coney Island Ave. (off Church Ave.)

TENNIS ROOFING CO.
Specializing in flat roofs, new reconstruction—all work guaranteed, for free estimate call — 682-4777

FILES LIMOUSINE SERVICE SPECIAL RATES FOR GROUPS
Service to all airports, railways and steamships. Insured Air Conditioned Car Dial (201) 926-1790

M and M REST HOME
Perrinville
A Place Away from Home
Where "Rest" is our Motto
Reg'd Nurse Always in Attendance
Rt. 1 Box 456A Heightstown 08520
Dial (201) 446-9884

HAVE YOUR ROOFING & SHEET METAL WORK DONE
at reasonable price by
KENTON WILSON & SON
368 Atkins Ave. — 385-9192
896 Clarkson Ave. B'klyn 385-4239

PROFESSIONAL ALTERATIONS FOR LADIES APPAREL
We Take Pride in our Work
Call 778-7054 — Mrs. Garratt
18 E. 55th Street Brooklyn, N.Y.

SMALL PRIVATE HOME
Individual personal care, lovely surroundings
Ladies preferred
Catholic Church within the area
Call 516-265-9427

J. H. B. BUILDERS NEW HOMES & ALTERATIONS
Attics - Extensions - Dormers
Garages - Basements - Porches
Estimates — Financing Arranged.
11 Main Ave. Centereach, L.I.
Call 516-588-2880

H. W. FEMALE

MASSEUSE PART TIME A M
\$50.00 per week plus tips
BARBIZON HOTEL FOR WOMEN
140 East 63rd Street
TE 8-9838

H. W. MALE

- PRODUCTION WORKERS
- WAREHOUSE MEN
- TRUCK DRIVERS

Good Paying Company Benefits
Call S. Tardy — (617) 894-4020

GENERAL BATTERY & CERAMIC CORP.
55 Rumford Avenue,
Waltham, Mass.

An Equal Opportunity Employer

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 11127
Tel. 894-4188

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE

Tel.: GL2-2923

DISPLAY

SMITTY'S MOVING & TRUCKING
LOCAL and LONG DISTANCE
New and Used Furniture
Bought and Sold
174 Belmont Ave. Newark
Call (201) 242-8898

BOOKER ABERNATHY PAINTER & PAPER HANGER
All work done at reasonable rates
All Work Guaranteed.
730 Macon Street, Brooklyn
Call (212) 452-1642

Freeport Collision Inc. — Your one stop shop—if it's banged up we'll fix it. Insurance estimates given on location. Auto painting, auto glass installed. Corvette specialists; foreign and American. Freeport, 182 E. Merrick Rd. (516) 868-3388 Ask for Buddy or George.

Gaetaway Steak House special dinner every day exc Sat Prime Rib of Beef \$4.95 incl appetizer, hors d'oeuvres, salad, soup, spare ribs, 2 vegetables, baked potato, dessert or cake. Huntington Station, 855 East Jericho Tpke. — (516) HA 3-1777

MR. MICHAELS HOUSE OF BEAUTY
WIGS and HAIR PIECES sold and serviced — Late nites Thurs & Fri.
274 Stuyvesant Ave. Newark, N.J.
Dial (201) 399-9790

H. W. MALE

GENERAL PLANT WORKERS

- IMMEDIATE OPENINGS ALL SHIFTS
- Year round work
 - Pension Plan
 - Paid hospitalization
 - Life Insurance
 - Paid vacations.
- Good starting salary
Also part time hours arranged
Transportation provided
(Depending on results of employment-interview)

Technical Tape

248 Tioronda Ave.
BEACON, N. Y.
Tel. (914) 831-3800

An Equal Opportunity Employer.

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler
A. OSELIUS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis susukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

Visi Zenith, Olympia, Telefunken, Grundig, Burroughs, Royal, ITC ir kt. firmų produktai galima įsigyti pigiau ir sąžiningai per "Spartą". Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y., 11731. Telefonas: 516-757-0055.

Graži ir vertinga dovana Kaledoms. Vyrėški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso laikrodžiai už pusę kainos. Rašyti: S. V. Staras — Importer, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604. Tel. 757-2034.

Kviečiame talkon!

DARBININKO administracija daro visa, kad nereikėtų laikraščio kainos kelti. Tuo tarpu DARBININKO skaitytojais gauna laikraštį už 8 dol. Tai pigiausias mūsų laikraštis.

Norint ir toliau už tą kainą mūsų laikraštį išlaikyti, reikia naujų skaitytojų. Jų galima rasti, tik reikia pasiūlyti savo draugams DARBININKĄ užsisakyti.

Kas prisius 1 dol. su nauju adresu gaus susipažinimui iki šių metų pabaigos. Kas prisius 6 dol., gaus vienerius metus; už 7 dol. Darbininką gauna šiuos ir 1970 metus.

Kviečiame pasinaudoti šiuo laiku metų pabaigos papiginiu ir užprenumeruoti DARBININKĄ sau arba artimiesiems. Paraginkite draugus bei pažįstamus arba prisidėkite auka, kad galėtume siuntinti tiem, kurie nori skaityti, bet nepajėgia užsimokėti.

DARBININKO skaitytojų talka surasti naujų prenumeratorių padės administracijai ilgiau išlaikyti nepakeliant laikraščio kainos. Administracija taip pat prašo nedelsti atsiųgtinti už 1969 ir 1970 metus. Raginimas sudaro nereikalingų išlaidų.

Palengvinti išsiųsti prenumeratą dedama ši atkarpa. Prašome ją užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Užsakau naują DARBININKO prenumeratą kaip kalėdinę dovaną. Laikraštį siuntinėti:

Vardas ir pavardė

Adresas

Laikraštį užsakė

Siunčiu už prenumeratą \$.....

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKISKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuovė geriausios dešros Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užėikite — įstikinsit!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astoriyje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Prof. Vytautas Vardys lapkričio 5 tarnybos reikalais keletai savačių išskrido į Vokietiją, kur skaitys paskaitas, lankysis Miunchene, Heidelberge, Wiesbadene.

St. Bredes, Jr., Alto New Yorko skyriaus pirmininkas, buvo pasiuntęs solidarumo laišką prezidentui Nixonui moratoriumo prieš Vietnamo karą proga. Laišką pasisakoma už Pietų Vietnamo piliečių laisvo apsisprendimo teisę.

Elena Pūrelienė ir Marija Bulvičienė, iš Long Island, New York, lapkričio 9 išskrido atostogų į Jamaicos salą.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas bus lapkričio 22 d. 6 v.v. Maspetho parapijos salėje, 64-14 56 Rd., Maspeth, N. Y. Programoje: LKV Sgos New Yorko skyriaus valdybos žodis, prel. J. Balkūnas iškilmingai pašventins skyriaus vėliavą. Paskaitą skaitys dr. Domas Jasaitis, bus pagerbti savanoriai ir vyties kryžiaus kavaleriai. Meninėje dalyje dainuoja solistas Stasys Citvaras, akomponuoja A. Mrozinskas. Bufete talkina birutietės. Šokiai gros studento P. Kazlo orkestras. New Yorko ir apylinkės lietuviai kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti minėjime. Valdyba.

Newark, N. J.

Svč. Trejybės lietuvių parapijos draugijos lapkričio 23, sekmadienį, 4 v. popiet rengia blynų vakarienę ir priešadventinius šokus. Kleb. kun. J. Scharnus ir kun. P. Totoraitis bei draugijų komitetas kviečia visus parapičius, bičiulius ir kaimynus atsilankyti. Taip norima padidinti parapijos statybos fondą. Įeinant aukojama 2 dol.

Kleb. kun. J. Scharnus yra paskirtas į Essex County kunigų tarybą.

Nekalto Prasidėjimo tridienis bus gruodžio 6, 7 ir 8 dienomis. Jį praves kun. Vladas Jaskevičius, S. J., kuris neseniai grįžo iš tolimesnių kelionės po sovietinius kraštus. Pamaldos vakarais bus 7 v. F.V.

Dirbanti moteris su suaugusiu sūnum ieško buto iš 4 kambarių. Pageidaujama Woodhävene. Kase turėtų minimą butą, skambinti vakarais tarp 9-10 val. tel. 296-7206.

Parduodami tautiniai drabužiai (12 arba 14) ir gintariniai karoliai. Skambinti 849-1409.

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Ar tai paskutinė proga

Ne, šis šeštadienis dar ne paskutinė proga atiduoti Balfio vajui savo duoklę. Tačiau vaju mėnesis, kuris baigiasi lapkričio 15, taigi šį šeštadienį, buvo pati geriausia proga tai padaryti.

Mes pasakėme "duoklė", bet tai nėra kokia priverstinė duoklė, o savanoriška, garbinga ir reikalinga amerikiečių lietuvių auka savo vargstančių tautiečių šalpai. Reikia tik trupučiuką stabtelėti ir pamąstyti, ir pasidarys aiškūs šitoki faktai: 1. yra vargstančių mūsų tautiečių daugelyje pasaulio kraštu, 2. jie vargsta ar nesveikatos kamuojami ne dėl tingėjimo ir apsilėidimo, o dėl bausių antrojo pasaulinio karo pasekmių, 3. paprastas žmoniškumas ir lietuviškas solidarumas reikalauja, kad mes, atsidūrę laimingųjų padėtyje, jiems padėtume. Negalima juk laukti, kad tais mūsų tautiečiais rūpintųsi vokiečiai, lenkai ar brazilai daugiau, negu mes patys.

Todėl Balfio vaju komitetas labai laukia, kad visi, kurie gavo jo laiška-atsišaukimą ir iki šiolei dėl vienokių ar kitokių priežasčių dar neatsakė, artimiausioje ateityje atsakytų, pasiūsdami savo auką.

Didžioji dauguma newyorkiečių ir komiteto atsišaukima jau atsiliepė: vieni šimtinėmis (taip!), kiti minimalinėmis sumomis. Kaip sakyta, šis šeštadienis dar ne paskutinė proga: galima pasiūsti ir antrą, ir trečią kartą. Vienas dalykas yra būtina išidėmetinis ir labai svarbus: Balfui vertinai reikia daugiau lėšų, nes dabar jis neišgali vargstančių tautiečių pakankamai sušelpiti. (Cekį ar money order išrašyti: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211). (jb)

Lietuviškų kalėdinių kortelių galima gauti Darbininko administracijoje. Dežutė religinių iš 12, tautiniais motyvais iš 10 kortelių kainuoja po 1 dol. Prašoma iš anksto užsakyti, kad laiku galėtumėt išsiųsti.

Ieškomas vyras degtinės krauvei (liquor store), suprantas kiek apie biznį ir knygų tvarkymą, ne jaunesnis 18 m., ne senesnis 63. Gali būti ir studentas, mokąs laisvai angliskai. Darbo valandos nuo 4 iki 10 val. vakaro. Teirautis tel. 843-3544.

Parengimai New Yorke

Lapkričio 15, šeštadienį — Balfio vaju vakaras — koncertas-šokiai Maspetho parap. salėje 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y., 7 v. vakaro. Rengia vaju komitetas.

Lapkričio 22, šeštadienį — Lietuvos Kariuomenės minėjimas Maspetho liet. parapijos salėje 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y., 6 v.v. Rengia ramovėnai.

Lapkričio 23, sekmadienį — Kariuomenės šventės tėsiny — pamaldos Maspetho liet. parapijos bažnyčioje 11 v.v.

Gruodžio 6, šeštadienį — Liet. Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Tarybos atstovų suvažiavimas Viešpaties Atsimainymo liet. parap. salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y., 4 v. popiet.

Gruodžio 6, šeštadienį — Maironio lituanistinės mokyklos 20-ties metų sukakties minėjimas Saleva's salėje 260-262 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N.Y. Rengia tėvų komitetas.

Gruodžio 6-7, šeštadienį ir sekmadienį — Dc. Al. Albino Elskaus kūrinų paroda Kolumbo Vyčių salėje, 86-22 85th Street, Woodhaven, N.Y. Rengia Kunigaikštienės Birutės moterų draugija.

Gruodžio 7, sekmadienį — Tyliajai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti koncertas Franklin K. Lane mokyklos salėje, Jamaica Ave. ir Elderts Lane, Woodhaven, N.Y., 4 v. popiet. Rengia Liet. Religinė Šalpa ir Liet. Kat. Moterų Kultūros dr. ja.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vytautui Radzivanui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefonai: 441-9720.

KNYGOS VAIKAM

- Kaip Algukas Vėjo Ieškojo, N. Jankutė, — 2.50 dol.
- Labas Rytas, Vovere, J. Mišelga, — 2.50 dol.
- Baltasis Stumbras, G. Ivaškienė, — 3.60 dol.
- Bitės, L. Germanienė, — 3.50 dol.
- Senolės Pasakos, S. Tomarienė, — 3.50 dol.
- Lietuvos Laukai, S. Jonynienė — 3 dol.
- Tėviškės Sodyba, J. Plačas, — 3 dol.
- Meškiukas Rudnosiukas, V. Nemunėlis, 3 dol.
- Algis ir Alytė, spalvinimo knygutė, 75 c.
- Pupučio Skėtis, spalvinimo knygutė, — 1 dol.
- Ukė-Wagiū, A. Golbacchini, — 2.25 dol.
- Pelytė Geležytė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.
- Tinginė ir Darbštutė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.
- Paskendusi Pilis, S. Tomarienė, — 1.25 dol.
- Lapė Snapė, S. Tomarienė, — 1.25 dol.
- Keturi Valdovai, S. Džiugas, 2.25 dol.
- Neklaužados, S. Džiugas, — 2.25 dol.
- Kregždutė, II dalis, A. Rinkūnas, 3.50 dol.
- Kregždutė, III dalis, A. Rinkūnas, 4 dol.
- Jaunojo Galiūno Kelio, Kun. P. Gavėnas, 2 dol.

Visos knygelės gražiai spalvotai iliustruotos ir gaunamos "Darbininko" administracijoje.

Trentono miesto bibliotekoje po baltų parodos. Iš k. į d. Joseph S. Kleiner — bibliotekos direkt. asist., inž. V. Melinis — tarybos pirmininkas, Dorothea Simonson — estų atstovė, Councilman Gerard S. Naples, Avo Simonson, Jr. Arija Ziedins — latvių atstovė, Juhan Simonson — tarybos sekretorius, A. Donis — tarybos izd., M. Melinytė ir P. Puronas — tarybos narys.

PABALTIEČIŲ DAILĖS PARODA TRENTONE

New Jersey Pabaltiečių Tarybos rūpesčiu Trentono miesto bibliotekoje rugsėjo 27 buvo atidaryta tų kraštų tautodailės paroda.

Parodoje buvo trys skyriai: rankdarbių su audiniais, papuošalų ir spaudos skyrius. Pirmame skyriuje buvo išstatytos lėlės, tautiniais drabužiais, audiniai ir siuvinėjimai. Gi papuošalų skyriuje buvo sutelkta daug gintaro. Spaudos skyriuje daug anglų kalba išleistos knygos apie tuos kraštus, lietuviškas kryžius, plokštelės, nuo-

traukos iš pasaulinės parodos New Yorke, Lietuvos žemėlapis su paaiškinimais. Buvo įdėtas ir Lietuvių Enciklopedijos pirmas tomas, sulaukęs publikos nemažo dėmesio.

Į parodos uždarymą atsilankė Trentono miesto atstovas, tarybos narys Gerard S. Naples ir bibliotekos direktoriaus asistentas Joseph S. Kleiner. Abu pasakė gražias kalbas. Bibliotekos atstovas pareiškė, kad ir ateityje panašiom progom čia vietos visada atsiras.

ELIZABETH, N. J.

Kan. J. Tumo-Vaižganto minėjimas

Retas iš vyresniosios kartos lietuvių nėra girdėjęs apie šviesų, baltaplaukį kanauninką, publicistą, visuomenės veikėją, rašytoją, universiteto dėstytoją ir Vytauto Didžiojo bažnyčios Kaune rektorijų Juožą Tumą-Vaižgantą. Jis visu savo sangvinišku impulsyvumu dirbo savo tautai ir savo tautiečiam. Anksti subrendusi jo patriotinė sąmonė vedė jį į nuolatinius konfliktus ne tik su caro valdžia, bet ir su prolenkiška to meto karta ir jai palankia dvasine vyresnybe, bet tie konfliktai ir jų pasekmės niekada nepajėgė jo nukreipti nuo savo užsibrėžto tikslo — tarnauti lietuvių visuomenei. Jo paties žodžiais tariant, jis tapęs lietuviškos visuomenės tarnu, net ir jos vergu. Dėl jos jis metų metais nematęs, kaip skaisi saulė šviečia ir džiugina. Ejęs, kur tik kas liepas jam eiti, ir dirbęs be atodai-

ros, laiku nesumesdamas, ar jis tam esąs kvalifikuotas. Kaip riteris, be baimės jis visada pats pirmas šokdavo į pirmąsias ir pavojingas vietas. Smerkė, kas jam atrodė smerktina, ir gyrė, kas buvo girtina. Jis džiaugdavo kiekvienu šviesesniu reiškiniu ir stengėsi kitus pradžiuginti surastais "deimantukais".

Šiais metais sueina 100 metų nuo šio šviesaus lietuvių gimimo. Šiai sukakčiai paminėti LB NJ apygarda gruodžio 13, šeštadienį, 6 val. vak., Lietuvių Laisvės salėje, 269 2nd St., Elizabeth, rengia akademią su atitinkama paskaita, kan. J. Tumo Vaižganto kūrybos ištraukų skaitymu, solo dainomis ir pianino muzika. Programai pasibaigus, numatoma bendra sudėtinė užkanda.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama savo atsilankymu pagerbti šio didžiojo lietuvių atminimą ir paremti LB darbus.

K.J.

Po uždarymo kiekviena tautybė bibliotekai padovanojo po knygą. Lietuviai padovanojo dr. J. Stuko "Awakening Lithuania".

Tokios parodėlės turi labai didelės reikšmės, nes jos geriau nei straipsniai supažindina žmones su tų kraštų kultūra, dabartinėmis problemomis. Šią parodą rengiant, daugiausia darbo įdėjo tarybos sekretorius estas John Simonson. Iš lietuvių daugiausia dirbo inžinierius V. Melinis. Melinių šeima pristatė daugiausia eksponatų. Pabaltijo tarybai ir pirmininkauja inž. Valentinas Melinis.

Turime vilties panašias parodėles surengti ir kitose miestų bibliotekose. Tik mum patiem reikia parodyti daugiau dėmesio.

Paroda Trentone tęsėsi penkias savaites.

P. Puronas, spaudos atstovas

BOSTONO ŽINIOS

Liet. kariuomenės šventės minėjimas bus lapkričio 23. Rengia Veteranų Sąjungos Ramovės skyrius. Pamaldos bus 10 val. Sv. Petro parapijos bažnyčioje. Per radiją bus paminėta 11 val. Gi 3 v. popiet Liet. piliečių klubo II-jo aukšto salėje — iškilmingas minėjimas. Kalbės Lietuvių Bendruomenės JAV Tarybos prezidento narys Vilius Bražėnas iš Watertown, Conn. Jis kalbės tema: pasaulio politinė ir karinė situacija ir Lietuva. Meninėje dalyje skautes suvaids vaizdelį "Prie partizanų kapo". Bostono vyrų oktetas, vedamas komp. J. Gaidelio, padainuos naujų dainų. Lietuvių organizacijos pamaldose dalyvauja su vėliavomis. Po oficialios dalies bus šokiai ir valšės.

Albertas Puskepalaitis buvo operuotas. Dabar sveiksta, grįžęs namo.

Antanas Andriulionis, judrusis Balfio ir kitų organizacijų veikėjas, sirguliuoja ir gydosi namuose.

Darbininko meniškas kalendorius 1970 metams jau paruoštas. Jį skaitytojai gavo šiomis dienomis. Viršelį puošia dail. Jurgio Juodžio kelių spalvų paveikslas—Kęstučio ir Birutės susitikimas. Kas nori kalendorių gauti didesnį kiekį, prašom kreiptis į Darbininko administraciją. Už kalendorių visi skaitytojai prašomi spaudai paremti prisijusti bent po 1 dol. Už paramą Darbininko administracija iš anksto dėkoja. Ta pačia proga visi kviečiami surasti naujų skaitytojų, kuriems duodamas didelis papiginimas. Žiūrėkit skelbimą — kviečiam talkon!

Pranešam giminėm ir pažįstamiem, kad lapkričio 10 dieną Lietuvoj, Kybartuose, mirė mūsų mylimas tėvas-senelis

Juozas Zubrickas

Už jo vėlę bus mišios lapkričio 15, šeštadienį, 8:30 val. ryto Aušros Vartų bažnyčioj, New Yorke. Kviečiami draugai bei pažįstami dalyvauti gedulingose pamaldose.

Lūdinti dukte Viktorija Zubrickaitė-Dėdinienė ir sūnus Vytautas Zubrickas su šeimomis.

A. † A.

BORISUI OFROSIMOVUI

mirus, jo žmonai TESEI OFROSIMOVIENEI ir jos giminėms reiškiami gilią užuojautą ir kartu liūdime

Edvardas ir Jane SISAI

Dešimties metų mirties sukaktis

1959 m. lapkričio 16 d. Vilniuje atsiskyrė su šiuo pasauliu ilgametis Kauno ir Vilniaus konservatorijų profesorius kompozitorius

A. † A.

ALEKSANDRAS KAČANAUSKAS

Už jo sielą lapkričio 16 d. 8 val. ryto mišias Sv. Juozapo bažnyčioje Romoje aukos jo buvęs mokinyš prel. J. Bičiūnas; 10 val. ryto Vilniuje Aušros Vartų bažnyčioje — kun. S. Lydis; Newark, N.J. svč. Trejybės bažnyčioje — kun. P. Totoraitis; 5 val. p.p. Brooklyne Apreiškimo parapijos bažnyčioje koncelebracines mišias aukos klebonas kun. J. Aleksišnas, kun. A. Račkauskas ir jo buvę mokiniai kunigai: L. Budreckas, V. Dabušis, J. Pakalniškis, V. Pikturna ir S. Raila. Mišių metu jo kūrinius giedos solistai: L. Senken ir L. Stukas; Apreiškimo parapijos choras giedos kun. G. Šukio parasytas Taikos Karalienės garbei mišias.

Maloniai kviečiu visus — jo kolegas muzikus, buvusius mokinius ir lietuviškąją visuomenę dalyvauti mišiose ir pasimelsti už jo sielą.

Nullūdęs sūnus ALGIRDAS

NEW YORKO BALFO VAJAUS KONCERTAS

Lapkričio 15, šeštadienį

7 val. vak.

MASPETHO LIETUVIŲ PARAPIJOS SALĖJE
64-14 56th Road, Maspeth, N. Y.

PROGRAMA:

Solistai: L. SENKEN, S. CITVARAS, akomponuoja muz. A. KAČANAUSKAS • NEW YORKO TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPE — vadovė J. Matulaitienė, muzika palydi Vytautas Strolia • Programos vedėja I. Veblaitienė.

Šokiai su KAZLO orkestru.

Bufetas — Gausus laimėjimų stalas!

Įėjimo auka 2 dol.; studentams ir moksleiviams 1 dol.

Vajaus Komitetas

New Yorko miesto žiburiai

Nuotr. V. Maželis